

Od: eia@samospravydomov.org
Odoslané: utorok 10. júna 2025 8:03
Komu: podatelna@enviro.gov.sk
Kópia: eva.zajacova@evonik.com; miroslav.havlik@evonik.com; zds-mailing-list@googlegroups.com; 'Jan Tkac'
Predmet: RE: 12058/2025-11.1./zg (EIA: Optimalizácia dopravnej infraštruktúry: statická doprava)

Odvolaie voči rozhodnutiu zo zisťovacieho konania č. 12058/2025-11.1./zg – doplnenie

Doplnenie procesných dôvodov odvolania/žaloby:

- 1) Vylúčenie správneho poriadku zo zisťovacích konaní malo zabezpečiť zameranie na osobitné procesné inštitúty §29 zákona o EIA a ich plné využitie za účelom naplnenia účelu zákona a Smernice o EIA – teda aby prebehol ako tzv. screening odbornou diskusiou medzi príslušným úradom posudzovania EIA, dotknutou obcou a navrhovateľom podľa §29 ods.6 a aby si zabezpečil doplňujúce informácie k zámeru dopytom od relevantných organizácií podľa §29 ods.8 zákona o EIA. Procesná nezákonnosť spočíva v nedôslednej aplikácii derogačného ustanovenia §64 písm.f zákona o EIA o neuplatňovaní správneho poriadku v zisťovacom konaní a to tým, že úrad správny poriadok fakticky skryto uplatňoval analaogicky.**

V prvom rade si treba uvedomiť, že úrad posudzovania NIE JE správnym orgánom; napriek tomu sa úrad nedokázal oslobodiť od vplyvu správneho poriadku a je zjavné, že zisťovacie konanie viedol ako kvázi správne konanie. Ide o prvé principiálne zlyhanie. Chápanie vlastného seba ako predovšetkým správneho orgánu podľa správneho poriadku a nie ako odborného orgánu starostlivosti o životné prostredie podľa §12 zákona č.525/2001 Z.z. o starostlivosti o životné prostredie. Iným slovom – problémom úradníka je, že sám seba vníma predovšetkým ako byrokrata a nie odborníka zabezpečujúceho konkrétnu odbornú agendu starostlivosti o životné prostredie.

Vplyv správneho poriadku spôsobuje, že rozhodnutie je vo finále fakticky arbitrárne, svojvoľné a v rozpore so zákonom o EIA; nesprávny procesný postup spočíva v nedostatočnom uplatnení derogačného ustanovenia §64 písm.f zákona o EIA podľa ktorého sa správy poriadok neuplatňuje.

Príslušný úrad sám seba vníma stále ako vnútroštátny správny orgán realizujúci štátnu správu podľa slovenského práva; príslušný úrad však sám seba dostatočne nevníma ako osobitný orgán starostlivosti o životné prostredie realizujúci európsku agendu podľa Smernice o EIA. Uplatňuje teda aspoň analogicky všeobecný procesný predpis správneho poriadku pričom vôbec neuplatňuje osobitný zákon č.525/2001 Z.z. o štátnej starostlivosti o životné prostredie a neuplatňuje legislatívny výklad ustanovení zákona o EIA podľa Dôvodovej správy k zákonu č.350/2024 Z.z.

Výsledkom je taký výklad ustanovení zákona o EIA, ktorý je úradmi interpretovaný skrytým analogickým uplatňovaním správneho poriadku bez toho, aby sa uplatňoval tzv. eurokonformný výklad práva.

Legislatívec však poskytol obsiahly výklad ustanovení nového zákona o EIA a to v Dôvodovej správe k zákonu č.350/2024. Z.z., ktorým sa rekoifikoval zákon o EIA a to najmä proces zisťovacieho konania. Z dôvodovej správy vyberáme:

A. Všeobecná časť

Základným cieľom posudzovania vplyvov na životné prostredie je uplatňovanie zásad ochrany životného prostredia už v štádiu prípravy strategických dokumentov a projektov prostredníctvom komplexného posúdenia ich vplyvov na životné prostredie, ktoré umožní zapojenie širokého okruhu subjektov vrátane verejnosti počas celého procesu posudzovania vplyvov, až do schválenia strategického dokumentu alebo vydania konečného rozhodnutia o povolení navrhovanej činnosti.

Posudzovanie vplyvov na životné prostredie verejných a súkromných projektov zaviedol zákonodarca do slovenskej legislatívy v roku 1994 zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 127/1994 Z. z. o

posudzovaní vplyvov na životné prostredie. Po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie s cieľom plne harmonizovať proces posudzovania vplyvov na životné prostredie s požiadavkami smernice 2001/42/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie (smernica SEA) a smernice Európskeho parlamentu a Rady 85/337/EEC o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (smernica EIA) bol v roku 2006 prijatý v súčasnosti platný zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. V roku 2011 Európska únia prijala úplne novú smernicu, smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (kodifikované znenie) v platnom znení (ďalej len „smernica EIA v platnom znení“). Zmeny ňou vyvolané boli transponované do platného zákona novelou č. 142/2017 Z. z. s účinnosťou od 15. júna 2017.

Účelom návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „návrh zákona“) je priblížením hlavnému účelu smernice zefektívniť procesy súvisiace s hodnotením vplyvov - zisťovacie konanie, určenie rozsahu hodnotenia i samotné posudzovanie vplyvov na životné prostredie – pri súčasnom posilnení odbornej stránky posudzovania a zabezpečenia úplnej účasti verejnosti v rozsahu definovanom v európskej legislatíve a Aarhuskom dohovore.

Súčasný zákon o posudzovaní vplyvov bol prijatý pred takmer 20 rokmi a odvtedy bol novelizovaný viac ako 20 krát. Hlavné zmeny boli do zákona prijaté po schválení novej Smernice o posudzovaní určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie č. 2011/92/EÚ jej významnej revíziu z roku 2014. Hoci mnohé tézy a ustanovenia z novej smernice a jej revízie boli do zákona implementované, v štrukturálnej a procesnej oblasti novela zákona nereagovala na jasné rozdelenie procesov súvisiacich s posudzovaním vplyvov na životné prostredie definované v Smernici EIA (osobitne rozdelenie zisťovacieho konania – screeningu, určenia rozsahu hodnotenia a samotného procesu posudzovania vplyvov). Práve zastaraný model uplatňovania týchto procesov často v praxi viedol k neodôvodneným prieťahom a stagnácii EIA procesov v Slovenskej republike.

Návrh zákona preto, po vzore smernice EIA v platnom znení, prináša jednoznačné oddelenie procesu zisťovacieho konania a určenia rozsahu hodnotenia od samotného procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie, zjednodušenie a zníženie počtu súvisiacich procesných úkonov a zároveň presnejšie upravuje požiadavky na odbornosť osôb vykonávajúcich hodnotenie vplyvov, s cieľom maximálne sa vo všetkých oblastiach priblížiť Smernici EIA. V rovnakom duchu novela mení a dopĺňa niektoré prílohy.

Návrh zákona vychádza z Programového vyhlásenia vlády z roku 2023, ktoré si dalo za cieľ zjednodušenie procesov EIA na národnej úrovni pri zachovaní súladu s európskou legislatívou. Následne bola odložená účinnosť reformy stavebnej legislatívy a tým aj novely č. 272/2023 Z.z. Predmetný odklad a predpoklad zmien v schválenej podobe reformy stavebnej legislatívy vyvolali, do času ich prijatia, potrebu novely zákona o posudzovaní vplyvov s cieľom zefektívniť procesy a dôsledným uplatnením zásad Smernice EIA v platnom znení priblížiť kvalitu a celkovú dĺžku procesov EIA európskemu štandardu.

Návrh zákona nemá vplyv na informatizáciu spoločnosti, sociálny vplyv ani vplyv na služby verejnej správy pre občana. Predkladaný návrh zákona má pozitívny vplyv na životné prostredie. Predkladaný návrh zákona má pozitívny ale aj negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy a tiež na podnikateľské prostredie.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, so zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi platnými v Slovenskej republike, s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj s právom Európskej únie.

B. Osobitná časť

K Čl. I

K bodom 1 až 4 [§ 3]

Zmena definície posudzovania vplyvov a zisťovacieho konania vychádza zo smernice EIA v platnom znení). Celá smernica EIA v platnom znení je orientovaná hlavne na proces posudzovania vplyvov na životné prostredie, teda proces, v rámci ktorého sa „identifikujú, opíšu a posúdia náležitým spôsobom, pri každom prípade jednotlivo, priame a nepriame významné vplyvy navrhovanej činnosti“ (čl. 3 ods. 1 smernice EIA v platnom znení) na jednotlivé faktory životného prostredia pri zabezpečení otvorenej a aktívnej účasti verejnosti s možnosťou opravných prostriedkov proti rozhodnutiam (decision) vydaným v rámci tohto procesu. Naproti tomu zisťovacie konanie (screening) je proces, ktorého účelom je určenie (determination), či projekty v Prílohe II smernice EIA v platnom znení podliehajú posudzovaniu vplyvov na životné prostredie, teda či ich realizáciou hrozí významný nepriaznivý vplyv na životné prostredie. V zmysle čl. 4 smernice EIA v platnom znení sa takéto screening realizuje výlučne v komunikácii medzi navrhovateľom a príslušným

orgánom a prípadne s osobitnými orgánmi podľa čl.6 ods.1 smernice EIA v platnom znení („...orgány, ktorých sa projekt bude pravdepodobne týkať z dôvodu ich osobitných právomocí v oblasti životného prostredia, alebo na základe miestnej alebo regionálnej príslušnosti...“). Novela preto zavádza novú definíciu posudzovania vplyvov na životné prostredie vychádzajúcu presne zo znenia čl. 3 ods. 1 smernice EIA v platnom znení. Táto definícia bola do smernice zavedená v revízii z roku 2014 a v tejto podobe doteraz nebola transponovaná do nášho zákona. Požiadavky definované v čl. 8 smernice EIA v platnom znení sú realizované prostredníctvom povinnosti integrovať odôvodnené závery vyplývajúce z posudzovania vplyvov na životné prostredie do akéhokoľvek povolenia na realizáciu navrhovanej činnosti alebo jej zmeny. Podľa čl. 1 bod 2 písm. c) smernice EIA v platnom znení „povolenie“ znamená rozhodnutie príslušného orgánu alebo orgánov, ktoré oprávňuje navrhovateľa realizovať navrhovanú činnosť alebo jej zmenu; teda ide o integráciu záverov do rozhodnutí o povolení navrhovanej činnosti alebo jej zmeny napríklad podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, zákona Slovenskej národnej rady č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov, zákona č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon), zákona č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a podobne. Zároveň sa samostatne definuje proces zisťovacieho konania ako postup, ktorého výsledkom má byť odborné určenie (determination), či navrhovaná činnosť alebo jej zmena definovaná v Prílohe č. 8, časti B má potenciál spôsobiť významný nepriaznivý vplyv na životné prostredie a teda či má byť predmetom procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie. Primerane sa dokumentácia s doterajšími názvami Zámer a Oznámenie o zmene navrhovanej činnosti zachováva iba pre procesy zisťovacieho konania.

Podstata screeningu spočíva v tom, že úrad má identifikovať vplyvy na životné, prostredie na základe informácií zo zámeru a určiť, či je takáto informácia dostatočná na zabezpečenie environmentálnej kvality zámeru navrhovanej činnosti či jej zmeny alebo sa vyžaduje ďalšie posudzovanie vplyvov na životné prostredie.

Konkrétne procesné zlyhanie úradu spočíva v tom, že v dôsledku vnímania samého seba ako správneho orgánu, ktorý má rozhodnúť vo veci konal výlučne analogicky uplatňovaním správneho poriadku, teda zozbieral vyjadrenia dotknutých orgánov, formálne ich ústne prejednal a následne ipso facto sám na podklade týchto vyjadrení rozhodol. Ide o procesne nesprávny postup.

Podstatou screeningu je, že orgán posudzovania EIA už nerozhoduje o veci sám, ale rozhoduje v spolupráci s dotknutou obcou (ktorá ako združenie obyvateľov žijúcich na ich území háji nielen územný plán podľa §4 ods.3 písm.d zákona o obecnom zriadení ale aj zdravé životné prostredie podľa §4 ods.3 písm.h zákona o obecnom zriadení) a navrhovateľom (resp. jeho právnym zástupcom; spravidla spracovateľom zámeru). Orgán posudzovania tak už nie je ani tak mocenským orgánom ako skôr mediátorom odbornej diskusie medzi dotknutou obcou ako reprezentantom zainteresovanej verejnosti a budúceho povoľovacieho orgánu a navrhovateľom. Dotknuté orgány a verejnosť svojimi stanoviskami majú túto odbornú diskusiu usmerňovať či rozvíjať nastoľovaním odborných tém, ktoré je potrebné v rámci tzv. screeningu (ktorý je podstatou zisťovacieho konania).

Dotknutá obec a zainteresovaná verejnosť je zároveň externým subjektom kontroly vecnej správnosti a zákonnosti rozhodnutí zo zisťovacieho konania tým, že jej je priznané právo podať účinný prostriedok nápravy vo forme odvolania (§29 ods.16 písm.b zákona o EIA) alebo správnej žaloby na ochranu životného prostredia (§29 ods.20 zákona o EIA).

Ide tak aj o reflexiu Európskej charty územných samospráv (<https://www.minv.sk/?europska-charta-miestnej-samospravy>), podľa ktorej je obec viac spolkom ľudí žijúcich na jej území ako MNV či iný úrad; v skutočnosti sa tak naplňa aj ústavná hodnota územných samospráv podľa čl.64a Ústavy SR: „Obec a vyšší územný celok sú samostatné územné samosprávne a správne celky Slovenskej republiky združujúce osoby, ktoré majú na ich území trvalý pobyt. Podrobnosti ustanoví zákon.“

Ide tak aj o reflexiu rozhodovacej praxe správnych súdov:

„Najvyšší súd si záverom dovoľuje dať opakovane do pozornosti, že zo žiadneho zákona Slovenskej republiky, ani z Aarhuského dohovoru nevyplýva právny nárok občianskych združení a zainteresovanej verejnosti, aby ich pripomienkam, ktoré podávajú procese posudzovania vplyvov na životné prostredie, bolo vyhovené.

Účelom prístupu k informáciám a účasti verejnosti na rozhodovacom procese, ako aj prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia zaručených týmto dohovorom je, aby sa verejnosť mohla nielen vyjadriť, ale najmä prostredníctvom odborníkov z oblasti životného prostredia predložiť kvalifikované pripomienky tak, aby sa hodnotiaci proces viedol bola odbornej vecnej roviny vzhľadom k cieľu (k tomu pozri bližšie rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 5Sžz/1/2010 z 28. apríli 2011 a sp. zn. 8Sžz/1/2010 z 27. januára 2011)“.
(rozhodnutie Najvyššieho súdu sp.zn. 5Sžo/21/2012)

Iným slovom – verejnosť nemá nárok, aby sa jej odporúčania alebo návrhy automaticky akceptovali, ale má nárok na to, aby sa stali vstupom do odbornej diskusie a ich prostredníctvom mohla verejnosť ovplyvniť výsledok procesu zisťovacieho konania.

* * *

Hlavným procesným zlyhaním príslušného úradu nie je len to, že rozhodol vo veci sám, ale to, že si nezabezpečil dostatočnú súčinnosť dotknutých orgánov a dotknutej obce procesným nástrojom podľa §29 ods.8 zákona o EIA.

Vyjadrenia dotknutých orgánov sú všeobecné, šablónovité, v rovnakom znení uplatňované k v podstate každému zámeru v zisťovacom konaní. Príslušný orgán ich mal v zmysle §29 ods.8 zákona o EIA vyzvať k tomu, aby v rámci svojej kompetencie jednoznačne identifikovali nedostatky zámeru v oblasti ich vecnej pôsobnosti.

V danom prípade sa to týka najmä dotknutého orgánu štátnej vodnej správy a inšpekcie liečivých kúpeľov. Ukázalo sa, že zámer sa má realizovať v osobitne chránenej vodohospodárskej oblasti a v ochrannom pásme liečivých vôd. Osobitná práva úprava vyžaduje preukázať, že nedôjde k zhoršeniu kvality vôd ani v chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov a že nedôjde k ohrozeniu kvality liečivých vôd zdroja Čilistov. V tomto smere bol nedostatočný ako zámer, ktorý nedostatočne skutkovo zisťoval vplyvy na životné prostredie vo vzťahu k týmto osobitne chráneným útvarom vôd podľa zákona č.305/2018 Z.z. o chránených vodohospodárskych oblastiach tak aj zákon č. 538/2005 Z.z. o liečivých prírodných vodách.

Príslušný orgán posudzovania EIA nevyužil svoju procesnú právomoc podľa §29 ods.8 zákona, ktorý mu umožňoval požiadať navrhovateľa alebo iné príslušné dotknuté subjekty o súčinnosť v tomto smere. Zákon o EIA nešpecifikuje, ktoré subjekty sú relevantné; podľa povahy veci nimi môže byť dotknutý orgán v rámci svojej vecnej pôsobnosti podľa zákona č.525/2000 Z.z. o štátnej starostlivosti o životné prostredie, odborne spôsobilá osoba v príslušnom odbore podľa §62 zákona č.24/2006 Z.z. o EIA, znalec podľa zákona č.382/2004 Z.z. o znalcoch alebo aj všeobecne uznávaná ekologická mimovládka odborne sa špecializujúca na niektorú oblasť životného prostredia (napr. SoS Birdlife pre ochranu vtáctva, BROZ pre všeobecnú ochranu prírody a krajiny a VIA IURIS pre agendu EIA podľa Smernice o EIA do slovenského práva). Áno, nič nebránilo úradu, aby za relevantný subjekt považovalo aj ZDS. Štatutár vzhľadom na svoje odborné vzdelanie a mnohoročnú prax rozhodne je odborníkom na procesy EIA na Slovensku.

To, na čo sa v konkrétnom prípade malo zamerať ústne prejednanie (screening) teda malo byť dostatočné uplatnenie Technických predpisov TP017 a TP035; v tomto smere mala byť vyžiadaná súčinnosť cestného správneho orgánu a prípadne aj príslušného experta rezortu dopravy z MD SR. Predmetom screeningu je práve to, aby tieto reprezentatívne orgány kládli otázky, ktoré si položilo aj ZDS.

Dôvod pre širokú procesnú účasť verejnosti v období 2015-2020 bola práve skutočnosť, že úrady zlyhávali; v období 2020-2025 nastalo obdobie chaosu a cieleného rozkladu procesov EIA. Odchodom Ing. Gabriela Nižňanského a Ing. Milana Luciaka MŽP SR začiatkom roka 2017 stratilo personálny substrát garantujúci a realizujúci kompetencie MŽP SR podľa §54 ods.2 píam.a) a písm.e) zákona o EIA (riadenie a metodické usmerňovanie agendy EIA) a tento výpadok sa nepodarilo doteraz nahradiť. V aplikačnej praxi tento nedostatok vyplňalo práve ZDS, ktoré svojimi pripomienkami bolo akýmsi „majákom“ v neprehľadných právnych predpisoch, ktorý „navigoval“ aktérov v komplikovaných a „rozbúrených“ procesoch. V období rokov 2021 až 2023 štát prostredníctvom Richarda Sulíka a Jána Budaja s touto rolou ZDS aktívne bojoval; v roku 2024 si štát jednoznačne priznal svoje zlyhania a legislatívne zabezpečil nápravu. Zainteresovanej verejnosti prisúdil funkciu verejnej kontroly rozhodovania štátu prostredníctvom priznania oprávnenia využiť prostriedky účinnej nápravy (odvolanie a správna žaloba).

ZDS týmto doplnením konštatuje, že nezákonnosť pôvodne konštituovaná ako individuálne zlyhanie má aj komplexnejšie príčiny a dôvody, ktoré podstatným spôsobom prispeli k nezákonnosti napadnutého rozhodnutia a potrebe ho zrušiť a vrátiť na nové konanie a rozhodnutie. Uvedenými súvislosťami sme sa v pôvodnom rozhodnutí síce zaoberali, ale len ako komentárom v rámci poznámky; nie ako samostatným odvolacím resp. žalobným bodom.

Toto doplnenie je neoddeliteľnou súčasťou pôvodného odvolania (citovaného nižšie).

Podľa §29 ods.16 písm.b zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie „Proti záväznému stanovisku zo zisťovacieho konania, v ktorom príslušný orgán určil, že sa navrhovaná činnosť alebo jej zmena nebude posudzovať podľa tohto zákona, môže podať odvolanie ... dotknutá verejnosť podľa § 3 písm. t).“; Zrušenie domových samospráv (ZDS) je zainteresovanou verejnosťou podľa §3 písm.t zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a ZDS týmto podáva toto odvolanie a navrhuje, aby odvolací orgán v zmysle §29 ods.18 zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie napadnuté rozhodnutie zrušil a vrátil na nové konanie pre procesné a vecné nedostatky identifikované v texte; odvolanie má podľa §29 ods.17 zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie suspenzívny (odkladný) účinok, ktorý nie je pre neuplatňovanie správneho poriadku možné vylúčiť.

ZDS je občianskou odbornou inštitúciou, ktorá zasvätila svoju činnosť dôslednej ochrane životného prostredia a jeho neustálego zlepšovania a formou presadzovania environmentálneho práva. Snaží sa o faktické zlepšovanie životného prostredia komunikáciou a osvetou medzi všetkými, kto do neho zasahuje a pri tom presadzuje európske stratégie obnovy prirodzenej biodiverzity v súlade s vnútroštátnou implantáciou strategickými plánmi (Národná stratégia ochrany biodiverzity, Národný program znižovania emisií Slovenskej republiky, Sociálno-klimatický plán) ale zasadzuje sa aj o právnu ochranu životného prostredia účasťou v povoľovacích konaniach

(<https://opac.crzp.sk/?fn=detailBiblioForm&sid=FD287398550734C849BF16BBBA89>), kde je iniciátorom odbornej práce orgánov verejnej moci ale aj neštátnym kontrolórom vecnej a právnej správnosti rozhodnutí úradov t.j. aby úrady rozhodovali tak, že ďalší socio-ekonomický rozvoj je v symbióze s rozvojom a ochranou životného prostredia, čím sa snaží o Zelenú transformáciu Slovenska ako súčasť európskej zelenej transformácie

(https://ec.europa.eu/reform-support/what-we-do/green-transition_sk) a tak svojou súkromno-právnou iniciatívou prispieť k napĺňaniu ústavnej hodnoty environmentálne a sociálne zodpovedného hospodárstva a prispieť tak ku konkurencii schopnosti Slovenska a Európskej únie vo Svete

(<https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/competitiveness-compass/>).

• **Zásady Integrity konania ZDS:** <https://enviroportal.org/portfolio-items/zasady-integrity-konania-zds/>

• **Environmentálne princípy činnosti ZDS:** <https://enviroportal.org/portfolio-items/environmentalne-principy-cinnosti-zds/>

Informácia: Dávame do pozornosti blog predsedu ZDS <https://dennikn.sk/autor/marcelslavik/?ref=in>, v ktorom sa vyjadruje k aktuálnym spoločenským otázkam a činnosti ZDS.

S pozdravom,

--



Združenie domových samospráv | Marcel Slávik
Rovniankova 14 | P.O.BOX 218 | 851 02 Bratislava

+421 907 901 676

www.samospravaydomov.org

www.enviroportal.org

www.climaterealityproject.com

From: eia@samospravaydomov.org <eia@samospravaydomov.org>

Sent: Thursday, June 5, 2025 11:19 AM

To: podatelna@enviro.gov.sk

Cc: eva.zajacova@evonik.com; miroslav.havlik@evonik.com; zds-mailing-list@googlegroups.com; 'Jan Tkac' <tkac.jan@gmail.com>

Subject: 12058/2025-11.1./zg (EIA: Optimalizácia dopravnej infraštruktúry: statická doprava)

Procesné dôvody uplatnenia účinného prostriedku nápravy

- 1) V napadnutom rozhodnutí nie sú vyznačené subjekty verejnosti a zainteresovanej verejnosti, ktoré prejavili záujem na predmetnej navrhovanej činnosti resp. jej zmeny tým, že doručili kvalifikované stanovisko podľa §29 ods.5 zákona č.24/2006 Z.z. o EIA. Ide o formálny nedostatok napadnutého rozhodnutia procesného charakteru; absencia náležitosti rozhodnutia zo zisťovacieho konania.**

Rozhodnutie neobsahuje uvedenie subjektov zainteresovanej verejnosti, ktoré svojou procesnou aktivitou (doručenie odôvodneného stanoviska podľa §29 ods.5 zákona o EIA) prejavili záujem na navrhovanej činnosti a teda majú v zisťovacom konaní postavenie procesnej strany zainteresovanej verejnosti podľa §3 písm.t zákona o EIA.

Je potrebné vždy osvedčiť či subjekt zainteresovanej verejnosti osvedčil svoj záujem na navrhovanej činnosti nielen formálne uplatnením (akéhokoľvek) odôvodneného stanoviska ale aj reálne a to obsahom svojho odôvodneného stanoviska.

Úrad posudzovania sa nedostatočne zaoberal právnym postavením ZDS v zisťovacom konaní ako takom a toho, aké procesné postavenie mu vyplýva z uplatneného odôvodneného stanoviska.

ZDS totiž nemá v zisťovacom konaní procesné postavenie účastníka lebo v zisťovacom konaní neexistuje procesná strana účastníka a to preto, že sa podľa §64 zákona o EIA neuplatňuje všeobecný procesný právny prepis.

To však neznamená, že ZDS nemá postavenie žiadnej procesnej strany alebo že v zisťovacom konaní neexistujú žiadne procesné strany. V zisťovacom konaní vystupujú osobitné procesné strany ako je dotknutý orgán, dotknutá obec, navrhovateľ, verejnosť a dotknutá verejnosť každá všeobecne zadefinovaná v §3 zákona o EIA so špecifickými procesnými oprávneniami určenými v tretej časti zákona o EIA a to osobitne pre zisťovacie konanie a osobitne pre konanie o podnete a osobitne pre hodnotenie vplyvov na životné prostredie.

Podľa čl.2 ods.5 Aarhuského dohovoru „*„zainteresovaná verejnosť“ znamená verejnosť, ktorá je alebo by mohla byť ovplyvnená rozhodovacím procesom týkajúcim sa životného prostredia alebo sa o tento proces zaujíma; pre potreby tejto definície sa mimovládne organizácie podporujúce ochranu životného prostredia a spĺňajúce všetky požiadavky vnútroštátneho práva považujú za zaujímavé sa o rozhodovací proces.“*

Podľa §3 písm.t zákona o EIA „*dotknutá verejnosť je verejnosť, ktorá je dotknutá alebo pravdepodobne dotknutá konaním týkajúcim sa životného prostredia, alebo má záujem na takomto konaní; platí, že mimovládna organizácia podporujúca ochranu životného prostredia a spĺňajúca požiadavky ustanovené v tomto zákone má záujem na takom konaní“*

Podľa §6 ods.7 Aarhuského dohovoru „*Spôsoby účasti verejnosti umožnia verejnosti predložiť písomné alebo v prípade potreby na verejnom prerokovaní alebo preskúmaní so žiadateľom akékoľvek pripomienky, informácie, analýzy alebo názory, ktoré považuje za dôležité vo vzťahu k navrhovanej činnosti.“*

Podľa §29 ods.5 zákona o EIA „*Ak sú v lehote určenej podľa odseku 4 prvej vety doručené stanoviská od iných subjektov ako je uvedené v odseku 4, príslušný orgán takéto nevyžiadané stanoviská zohľadní a vysporiada sa s nimi v záväznom stanovisku zo zisťovacieho konania.“*

Podľa §9 ods.2 a ods.3 Aarhuského dohovoru „*Každá Strana v rámci svojho vnútroštátneho práva zabezpečí, aby členovia zainteresovanej verejnosti a) majúci dostatočný záujem alebo, alternatívne, b) ak pretrvávajú porušovanie ich práva v prípadoch, kde to právne predpisy Strany upravujúce správne konanie požadujú ako predbežnú podmienku, mali prístup k procesu preskúmania pred súdom a/alebo iným*

nezávislým a nestranným orgánom ustanoveným na základe zákona na účely napadnúť vecnú a procesnú zákonnosť akéhokoľvek rozhodnutia, úkonu alebo opomenutia podliehajúceho článku 6 a v prípadoch ustanovených vnútroštátnym právom a bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia odseku 3, iným relevantným ustanoveniam tohto dohovoru. O tom, čo predstavuje dostatočný záujem a porušovanie práva, bude rozhodnuté v súlade s požiadavkami vnútroštátneho práva a v súlade s cieľom dať zainteresovanej verejnosti široký prístup k spravodlivosti v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru. Na tento účel sa záujem akejkoľvek mimovládnej organizácie, ktorá spĺňa požiadavky uvedené v článku 2 ods. 5, považuje za dostatočný na účely písmena a). Tieto organizácie budú považované za také, ktorých práva môžu byť porušené na účely písmena b). Ustanovenia odseku 2 nevylučujú možnosť predbežného preskúmania správnym orgánom a nie je nimi dotknutá požiadavka uplatnenia správneho preskúmania pred súdnym preskúmaním, ak takáto požiadavka vyplýva z vnútroštátneho práva. Navyše bez toho, aby boli dotknuté procesy preskúmania uvedené v odsekoch 1 a 2, každá Strana zabezpečí, ak sú splnené podmienky uvedené v jej vnútroštátnom práve, ak sú nejaké, aby členovia verejnosti mali prístup k správne alebo súdne konaniu umožňujúcemu napadnutie úkonov a opomenutí súkromných osôb a orgánov verejnej moci, ktoré sú v rozpore s jej vnútroštátnym právom v oblasti životného prostredia.“

Podľa §29 ods.16 písm.b zákona o EIA „Protiv záväznému stanovisku zo zisťovacieho konania, v ktorom príslušný orgán určil, že sa navrhovaná činnosť alebo jej zmena ... nebude posudzovať podľa tohto zákona, môže podať odvolanie len dotknutá obec, na ktorej území sa má navrhovaná činnosť alebo jej zmena realizovať, a dotknutá verejnosť podľa § 3 písm. t).“ (predsúdny prostriedok nápravy)

Podľa §29 ods.20 zákona o EIA „Dotknutá verejnosť uvedená v § 3 písm. t) sa môže žalobou domáhať zrušenia záväzného stanoviska zo zisťovacieho konania vydaného podľa odseku 15, ktorým sa určilo, že navrhovaná činnosť alebo jej zmena sa nebude posudzovať podľa tohto zákona, a napadnúť jeho vecnú alebo procesnú zákonnosť.“ (súdny prostriedok nápravy)

Je nepochybné, že zámer je navrhovanou činnosťou a projektom podľa Aarhuského dohovoru ale aj Smernice o EIA. Je nepochybné, že zainteresovaná verejnosť je procesnou stranou ako v zisťovacom konaní, tak aj v posudzovaní vplyvov na životné prostredie a to v procesnom postavení zainteresovanej verejnosti ako osobitnej procesnej strany sui generis. Je nepochybné, že zisťovacie konanie je konaním podľa Aarhuského dohovoru ale aj podľa Smernice o EIA (tzv. screening).

Z dôvodovej správy k zákonu č.350/2024 Z.z. o EIA, ktorým sa ustanovil v aktuálne účinný zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie uvádzame:

Zmena definície posudzovania vplyvov a zisťovacieho konania vychádza zo smernice EIA v platnom znení). Celá smernica EIA v platnom znení je orientovaná hlavne na proces posudzovania vplyvov na životné prostredie, teda proces, v rámci ktorého sa „identifikujú, opíšu a posúdia náležitým spôsobom, pri každom prípade jednotlivo, priame a nepriame významné vplyvy navrhovanej činnosti“ (čl. 3 ods. 1 smernice EIA v platnom znení) na jednotlivé faktory životného prostredia pri zabezpečení otvorenej a aktívnej účasti verejnosti s možnosťou opravných prostriedkov proti rozhodnutiam (decision) vydaným v rámci tohto procesu. Naproti tomu zisťovacie konanie (screening) je proces, ktorého účelom je určenie (determination), či projekty v Prílohe II smernice EIA v platnom znení podliehajú posudzovaniu vplyvov na životné prostredie, teda či ich realizáciou hrozí významný nepriaznivý vplyv na životné prostredie. V zmysle čl. 4 smernice EIA v platnom znení sa takýto screening realizuje výlučne v komunikácii medzi navrhovateľom a príslušným orgánom a prípadne s osobitnými orgánmi podľa čl.6 ods.1 smernice EIA v platnom znení („...orgány, ktorých sa projekt bude pravdepodobne týkať z dôvodu ich osobitných právomocí v oblasti životného prostredia, alebo na základe miestnej alebo regionálnej príslušnosti...“). Zároveň sa samostatne definuje proces zisťovacieho konania ako postup, ktorého výsledkom má byť odborné určenie (determination), či navrhovaná činnosť alebo jej zmena definovaná v Prílohe č. 8, časti B má potenciál spôsobiť významný nepriaznivý vplyv na životné prostredie a teda či má byť predmetom procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie. Primerane sa dokumentácia s doterajšími názvami Zámer a Oznámenie o zmene navrhovanej činnosti zachováva iba pre procesy zisťovacieho konania.

Z uvedeného vyplýva, že zisťovacie konanie sa od posudzovania prakticky líši len v tom, že posudzovania vplyvov na životné prostredie sa zainteresovaná verejnosť zúčastňuje priamo zatiaľčo zisťovacieho

konania len nepriamo prostredníctvom odôvodneného stanoviska podľa §29 ods.5 zákona o EIA, ktoré je následne prejednané na ústnom pojednávaní spolu s ostatnými doručenými stanoviskami. Zákon o EIA priznáva právo odvolania sa a právo podať správnu žalobu zainteresovanej verejnosti aj v zisťovacom konaní aj v posudzovaní vplyvov na životné prostredie hoci podľa odlišných procesných noriem. Zákon o EIA rozširuje rozhodnutie zo zisťovacieho konania o integráciu výsledkov zisťovacieho konania do povoľovacieho konania vo forme podmienok rozhodnutia zo zisťovacieho konania.

Je nepochybné, že ZDS si uplatnilo v zisťovacom konaní odôvodnené kvalifikované stanovisko podľa čl.6 ods.7 Aarhuského dohovoru a podľa §29 ods.5 zákona o EIA, čo je nepochybniteľnou právnou skutočnosťou. Týmto odvolaním ZDS konzumuje ďalšie osobitné procesné oprávnenie svedčiacie o reálnom záujme na navrhovanej činnosti. Je nepochybné, že ZDS ako subjekt zainteresovanej verejnosti prejavilo záujem na navrhovanej činnosti nielen formálne ale aj obsahom svojho kvalifikovaného stanoviska a napokon v súlade so zásadou vigilantibus iura scripta sunt aj svojou procesnou aktivitou.

Táto procesná skutočnosť má byť jednoznačne v rozhodnutí zo zisťovacieho konania vyznačená; v napadnutom rozhodnutí nie sú vyznačené subjekty verejnosti a zainteresovanej verejnosti, ktoré prejavili záujem na predmetnej navrhovanej činnosti resp. jej zmeny. Ide o formálny nedostatok napadnutého rozhodnutia procesného charakteru.

- 2) Z napadnutého rozhodnutia vyplýva záver úradu o procesnom postavení ZDS v budúcich povoľovacích konaniach, ktorý je nesprávny a v rozpore s právnymi predpismi; v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia procesného postavenia ZDS v zisťovacom konaní a z neho vyplývajúceho procesného postavenia v nasledujúcich povoľovacích konaniach môžu byť upreté základné práva a slobody subjektu zainteresovanej verejnosti v dôsledku čoho môžu byť poškodené záujmy ochrany a starostlivosti o životné prostredie procesne vykonávané týmto subjektom za.**

Podľa čl.2 ods.5 Aarhuského dohovoru „„zainteresovaná verejnosť“ znamená verejnosť, ktorá je alebo by mohla byť ovplyvnená rozhodovacím procesom týkajúcim sa životného prostredia alebo sa o tento proces zaujíma; pre potreby tejto definície sa mimovládne organizácie podporujúce ochranu životného prostredia a spĺňajúce všetky požiadavky vnútroštátneho práva považujú za zaujímavé sa o rozhodovací proces.“

Podľa §3 písm.t zákona o EIA „dotknutá verejnosť je verejnosť, ktorá je dotknutá alebo pravdepodobne dotknutá konaním týkajúcim sa životného prostredia, alebo má záujem na takomto konaní; platí, že mimovládna organizácia podporujúca ochranu životného prostredia a spĺňajúca požiadavky ustanovené v tomto zákone má záujem na takom konaní“

Podľa čl.6 ods.3 Smernice o EIA „Procesy účasti verejnosti budú zahŕňať primeraný časový rámec pre jednotlivé fázy, ktorý poskytne dostatočný čas na informovanie verejnosti v súlade s odsekom 2 a pre verejnosť možnosť pripraviť sa a účinne sa zúčastňovať na rozhodovacom procese o životnom prostredí.“

Podľa čl.6 ods.4 Aarhuského dohovoru „Každá Strana umožní včasnú účasť verejnosti v čase, keď sú ešte otvorené všetky možnosti a účasť verejnosti sa môže uskutočniť efektívne.“

Podľa čl. 6 ods.4 Smernice o EIA „Dotknutej verejnosti sa poskytnú včasné a účinné príležitosti zúčastniť sa procesov rozhodovania týkajúceho sa životného prostredia uvedených v článku 2 ods. 2 a na tento účel je oprávnená vyjadriť pripomienky a stanoviská, kým sú ešte príslušnému orgánu alebo orgánom otvorené všetky možnosti, predtým ako sa rozhodne o žiadosti o povolenie.“

Podľa §14 správneho poriadku „(1) Účastníkom konania je ten, o koho právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach sa má konať alebo koho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté; účastníkom konania je aj ten, kto tvrdí, že môže byť rozhodnutím vo svojich právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach priamo dotknutý, a to až do času, kým sa preukáže opak.(2) Účastníkom konania je aj ten, komu osobitný zákon také postavenie priznáva.“

Podľa §49 ods.1 písm.d stavebného zákona č.25/2025 Z.z. „Účastníkom konania v konaní o stavebnom zámere je ten, komu toto postavenie vyplýva z osobitného predpisu.¹⁷⁾“; legislatívny odkaz „17)“ znie „Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.“

Podľa odôvodnenia rozhodnutia zo zisťovacieho konania „Zaslaním nevyžiadaného stanoviska v zmysle § 29 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov sa teda verejnosť nestáva účastníkom konania v nasledujúcich povoľujúcich konaniach, pokiaľ jej účasť na takomto konaní nevyplýva z osobitného predpisu.“

Tento záver úradu je záverom nad rámec zákona o EIA a v rozpore s právnymi predpismi vyššej právnej sily (Aarhuský dohovor) ako je aj v rozpore s právnou doktrínou.

V zákone č.24/2006 Z.z. o EIA je všeobecné pravidlo o procesnom postavení v budúcich povoľovacích konaniach podľa §24 ods.2 len pre posudzovanie vplyvov na životné prostredie. Zainteresovanej verejnosti, ktorá prejavila záujem na navrhovanej činnosti v posudzovaní vplyvov na životné prostredie vyplýva účasť v budúcich povoľovacích konaniach zo súbehu §14 ods.2 a §24 ods.2 zákona o EIA a to aj vtedy, ak osobitný zákon účasť v povoľovacom konaní zainteresovanej špecificky verejnosti nepriznáva.

V zákone č.24/2006 Z.z. o EIA však absentuje podobné všeobecné procesné pravidlo o tom, aký účinok spôsobuje uplatnenie odôvodneného stanoviska zainteresovanej verejnosti v zisťovacom konaní k jej budúcemu procesnému postaveniu v budúcich povoľovacích konaniach. Absencia všeobecného procesného pravidla totiž znamená to, že táto otázka je vo všeobecnosti procesne nevyriešená – a to ani pozitívne (teda že zainteresovaná verejnosť automaticky má postavenie účastníka budúcich povoľovaní) ale ani negatívne (teda že zainteresovaná verejnosť nemá postavenie účastníka budúcich povoľovacích konaní. To však neznamená, že ju právny poriadok nerieši vôbec.

Zainteresovaná verejnosť, ktorá prejavila záujem na navrhovanej činnosti v zisťovacom konaní podaním odôvodneného stanoviska alebo podaním odvolania prejavila záujem na navrhovanej činnosti svojou procesnou aktivitou v zisťovacom konaní; účasť na nasledujúcich povoľovacích konaniach teda subjektu zainteresovanej verejnosti vyplýva z §14 ods.1 správneho poriadku v spojení s právnou skutočnosťou procesnej aktivity v zisťovacom konaní; táto skutočnosť musí byť v rozhodnutí riadne vyznačená.

ZDS má za to, že právna skutočnosť podaného odôvodneného stanoviska a jeho obsah potvrdzujú domnienku zainteresovanosti ZDS ako subjektu dotknutej verejnosti na danom zámere a preto táto skutočnosť osvedčuje, že ZDS ako subjekt zainteresovanej verejnosti prejavilo reálny záujem na navrhovanej činnosti a jej následnom povoľovaní a že právna skutočnosť podaného odôvodneného stanoviska a jeho obsah potvrdzujú, že z tejto právne významnej skutočnosti ZDS vyplýva postavenie účastníka budúcich povoľovacích konaní tejto navrhovanej činnosti a to aj vtedy, ak osobitný zákon špecificky účasť v povoľovacom konaní zainteresovanej verejnosti špecificky nepriznáva.

Z uvedeného je zjavné, že záver úradu o procesnom postavení ZDS v budúcich povoľovacích konaniach je nesprávny a v rozpore s právnymi predpismi; v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia procesného postavenia ZDS v zisťovacom konaní a z neho vyplývajúceho procesného postavenia v nasledujúcich povoľovacích konaniach môžu byť upreté základné práva a slobody subjektu zainteresovanej verejnosti.

Podľa §15 zákona o životnom prostredí „Každý sa môže určeným spôsobom domáhať na príslušnom orgáne svojich práv vyplývajúcich z tohto zákona a ďalších predpisov upravujúcich veci životného prostredia.“

ZDS sa týmto domáha, aby bolo rozhodnutím zo zisťovacieho konania jednoznačne určené, že ZDS podaním kvalifikovaného stanoviska podľa §29 ods.5 zákona o EIA prejavilo záujem na navrhovanej činnosti a preto mu v budúcich povoľovacích konaniach vyplýva postavenie účastníka konania buď podľa všeobecného procesného právneho predpisu (§14 správneho poriadku) alebo podľa príslušnej normy osobitného zákona (napr. §49 ods.1 písm.d stavebného zákona č.25/2025 Z.z.) a aby táto skutočnosť

bola v rozhodnutí riadne vyznačená. Uvedené je legitímnym očakávaním ZDS ako subjektu zainteresovanej verejnosti na právnom štáte realizovaného procesnými prostriedkami, ktoré zainteresovanej verejnosti nesmú byť upreté.

3) Na ústnom pojednávaní nebolo prerokované odôvodnené stanovisko ZDS ako subjektu zainteresovanej verejnosti. V napadnutom rozhodnutí abscentuje uvedenie záverov ústneho prerokovania zámeru a doručených stanovísk s dotknutou obcou a navrhovateľom.

Podľa §29 ods.6 zákona č.24/2006 Z.z. „Na ústnom pojednávaní sa prerokuje zámer alebo oznámenie o zmene navrhovanej činnosti a doručené písomné stanoviská podľa odsekov 4 a 5. Rezortný orgán, povolujući orgán, dotknutý orgán a dotknutá obec, na ktorej území sa má navrhovaná činnosť alebo jej zmena realizovať, ktoré doručili písomné stanovisko podľa odseku 4, môžu svoje pripomienky a požiadavky uplatniť najneskôr na ústnom pojednávaní, inak sa na ne neprihliada. Predmetom prerokovania na ústnom pojednávaní sú len odôvodnené pripomienky a požiadavky vyplývajúce z doručených stanovísk. Na neodôvodnené pripomienky a požiadavky sa neprihliada.“

Podľa ZDS boli všetky pripomienky ZDS odôvodnené ako aj relevantné pre dané konanie; podľa úradu len niektoré. V oboch prípadoch ide o procesné pochybenie nakoľko citovaná osobitná procesná norma zisťovacieho konania jednoznačne stanovuje procesnú povinnosť prerokovať doručené stanoviská (aj tzv. nevyžiadané stanoviská podľa §29 ods.5 zákona o EIA) a procesnú povinnosť prihliadať na odôvodnené pripomienky a požiadavky (posledná veta a contrario).

Základná zásada ochrany životného prostredia podľa §15 zákona č.17/1992 Zb. „Každý sa môže určeným spôsobom domáhať na príslušnom orgáne svojich práv vyplývajúcich z tohto zákona a ďalších predpisov upravujúcich veci životného prostredia.“ Na prvý pohľad sa môže zdať, že sa jedná o procesnú normu o účasti na konaní; v skutočnosti je to základná zásada ochrany životného prostredia, ktorá do subjektu práva zainteresovanej verejnosti personifikuje obhajobu práv a záujmov životného prostredia ako takého a nie svojich vlastných individuálnych subjektívnych záujmov. Závisí od ďalšieho právneho kontextu, či má toto ustanovenie iba materiálny charakter alebo v súlade so zásadou vigilanti bus iura scripta sunt kombinovaný materiálno-procesný charakter. Podstatou tohto ustanovenia je totiž úloha a podstata zainteresovanej verejnosti, ktorej existencia a činnosť spočíva práve v maximálnej ochrane životného prostredia súkromno-právnu iniciatívou.

V kontexte §29 ods.5 a ods.6 zákona o EIA to znamená, že §15 zákona o životnom prostredí sa v zisťovacom konaní realizuje prejednaním odôvodneného stanoviska na ústnom pojednávaní bez priamej účasti zainteresovanej verejnosti; závery tohto prejednania musia byť uvedené v zápisnici z ústneho prejednania a konštatované v odôvodnení rozhodnutia.

Aj podľa precedenčného rozhodnutia Najvyššieho súdu sp.zn. 5Sžo/21/2012 „Najvyšší súd si záverom dovoľuje dať opakovane do pozornosti, že zo žiadneho zákona Slovenskej republiky, ani z Aarhuského dohovoru nevyplýva právny nárok občianskych združení a zainteresovanej verejnosti, aby ich pripomienkam, ktoré podávajú procese posudzovania vplyvov na životné prostredie, bolo vyhovené. Účelom prístupu k informáciám a účasti verejnosti na rozhodovacom procese, ako aj prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia zaručených týmto dohovorom je, aby sa verejnosť mohla nielen vyjadriť, ale najmä prostredníctvom odborníkov z oblasti životného prostredia predložiť kvalifikované pripomienky tak, aby sa hodnotiaci proces viedol bola odbornej vecnej roviny vzhľadom k cieľu (k tomu pozri bližšie rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 5Sžz/1/2010 z 28. apríli 2011 a sp. zn. 8Sžz/1/2010 z 27. januára 2011)“.

Iným slovom – ZDS ako zainteresovaná verejnosť nemá nárok na to, aby jej stanoviskám a požiadavkom bolo vyhovené ale má nárok na to, aby jej stanovisko bolo v rozsahu odôvodnených pripomienok prerokované na ústnom pojednávaní a záver tohto prerokovania bol jedným z podkladov rozhodnutia; to nebolo dodržané a tým boli negatívne zasiahnuté záujmy

Odôvodnené stanovisko ZDS nebolo prerokované na ústnom pojednávaní a napadnuté rozhodnutie neobsahuje náležitosť rozhodnutia a to uvedenie záverov ústneho pojednávania.

Vecné dôvody uplatnenia účinného prostriedku nápravy

- 4) Účelom zisťovacieho konania je identifikovať hlavné vplyvy navrhovanej činnosti na životné prostredie a to aplikovaním kritérií zisťovacieho konania na skutkové zistenia predpokladaných vplyvov na životné prostredie a určiť primerané opatrenia tak, aby sa realizácia stala environmentálne prijateľnou (§2 zákona o EIA, §29 ods.15 zákona o EIA). Tento účel a cieľ zisťovacieho konania sa nenaplnil.

Podstatou zisťovacieho konania je identifikovať najvýznamnejšie vplyvy, určiť či ide o znečistenie, poškodenie alebo ujmu na životnom prostredí a určiť či si skutkové zisťovanie vplyvov vyžaduje posudzovanie vplyvov na životné prostredie; v prípade ak sa ďalšie posudzovanie nevyžaduje je potrebné určiť opatrenia, ktorými sa vplyvy na životné prostredie eliminujú alebo aspoň zmierňujú.

Skutkové zisťovanie namietaný úrad len predstieral plagiátorským prevzatím ucelených častí zámeru (str. 12 hore až str.18 dole napadnutého rozhodnutia); keďže nie je tento text označený ako citácia, potom ide o plagiátorstvo, ktorým sa predstiera skutkové zisťovanie reálnych vplyvov na životné prostredie.

Je potrebné pri tom vychádzať z podstaty plagiátorstva tak ako je definované (napr.

https://midas.uniba.sk/?page_id=189):

Plagiátorstvo je neoprávnené prebratie myšlienky (teórie, záverov, hypotéz, metafor), a to nielen úplné, ale i čiastočné (teda len s malými či povrchnými úpravami) bez odkazu na ich pôvodcu.

Plagiát je cudzie dielo (alebo jeho časť), ktoré autor diela resp. odbornej práce prehlasuje za vlastné a uvádza ho (ju) za vlastné.

Keďže plagiát je nelegitímne prebratie práce druhého, nie je možné akceptovať a súhlasiť s názorom, že napadnuté rozhodnutie je dostatočne vyhodnotené argumentami odvolacieho úradu. Nelegitímne okopírované texty zo zámeru nie sú dostatočným vyhodnotením skutkového stavu zo strany konajúceho správneho orgánu už zo svojej podstaty plagiátorstva.

Vecné a právne vyhodnotenie skutkových zistení (bez ohľadu na to, že ide o plagiát) absentuje úplne. Je nahradené všeobecnou úvahou v časti „záverečné vyhodnotenie“, z ktorého citujeme

„Okresný úrad Námestovo, odbor starostlivosti o životné prostredie v rámci zisťovacieho konania z hľadiska predpokladaných vplyvov na životné prostredie a zvažovaní ďalšieho postupu v zmysle ustanovení zákona o posudzovaní vplyvov vychádzal zo zámeru navrhovanej činnosti, pričom použil aj kritériá pre zisťovacie konanie podľa § 29 zákona o posudzovaní vplyvov, uvedené v prílohe č. 10 zákona o posudzovaní vplyvov, ktorá je transpozíciou prílohy č. III Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie. Posúdil zámer z hľadiska povahy a rozsahu navrhovanej činnosti, miesta vykonávania a významu očakávaných vplyvov na životné prostredie, a to aj kumulatívnych, vrátane vplyvov na zdravie obyvateľov, pričom vzal do úvahy súčasný stav životného prostredia v dotknutom území.“

Nie, v predchádzajúcom odstavci sme sa nepomýlili, ide o citáciu z rozhodnutia Okresného úradu Námestovo č. OU-NO-OSZP-2025/005678-017 pre zámer „Obchodný areál Slanica - II. Etapa OBCHODNÁ GALÉRIA“ ale aj o citáciu rozhodnutia Okresného úradu Košice č. OU-KE-OSZP3-2025/012853-017 pre zámer „Dostavba VÚSCH - III. etapa“ ale aj citáciu rozhodnutia Okresného úradu Partizánske č. OU-PE-OSZP-2025/000200-018 pre zámer „Bytové domy za riekou sekcia A,B,C,D,E, garážový dom, obchod, služby, dopravné napojenie, spevnené plochy, siete a základná technická infraštruktúra“. Áno, vo všetkých sa používa úplne presne tá istá formulácia. Ide o tri rozhodnutia podľa „nového“ zákona o EIA účinného od 1.1.2025, pričom posledné z nich bolo na odvolanie ZDS zrušené ako nezákonné a nedostatočné čo do skutkových zistení aj do právneho vyhodnotenia.

Ide však aj o formuláciu, ktorá bola použitá v starších rozhodnutiach naprieč celým Slovenskom najneskôr od roku 2021 (v jednotlivých rozhodnutiach len s miernymi úpravami); ide napr. o rozhodnutia Okresného úradu Nové mesto nad Váhom č. OU-NM-OSZP-2021/001072-025 pre zámer „Skladová hala PAL 2“, rozhodnutie Okresného úradu Žilina č. OU-ZA-OSZP3-2022/006972-013 pre zámer „Plán čiastočnej likvidácie (technickej rekultivácie) lomu Turie“ či rozhodnutie Okresného úradu Rimavská Sobota č. OU-RS-OSZP-2023/002677-020 pre zámer „Fotovoltaická elektrárňa Rimavská

Sobota“. Ako demonštratívny výpčet rozhodnutí v zmysle „proof of concept“ to postačuje na prijatie legitímnych záverov o nedôslednom a nepoctivom rozhodovaní príslušných úradov v zisťovacích konaniach naprieč celým Slovenskom podľa všetkých možných časových verzií zákona o EIA.

Porovnajme to s vyhodnotením (vecným aj právnym) v žalovanom rozhodnutí:

MŽP SR v rámci zisťovacieho konania z hľadiska predpokladaných vplyvov na životné prostredie a zvažovaní ďalšieho postupu v zmysle ustanovení zákona o posudzovaní vplyvov vychádzalo z oznámenia o zmene navrhovanej činnosti, pričom použilo aj kritériá pre zisťovacie konanie podľa § 29 zákona o posudzovaní vplyvov, uvedené v prílohe č. 10 zákona o posudzovaní vplyvov, ktorá je transpozíciou prílohy č. III Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie.

MŽP SR konštatuje, že v rámci realizácie zmeny navrhovanej činnosti nebude dochádzať k významným negatívnym vplyvom na životné prostredie a obyvateľstvo. Krajina a prírodné hodnoty jednotlivých zložiek životného prostredia ostanú zachované. Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti nevznikne nový zdroj znečisťovania ovzdušia a nebudú dotknuté ani vodné pomery v dotknutom území. Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti sa taktiež nezhorší kvalita života dotknutého obyvateľstva.

MŽP SR vyhodnotilo zmenu navrhovanej činnosti uvedenú v oznámení o zmene navrhovanej činnosti z hľadiska povahy a jej rozsahu a zároveň v kumulácii s činnosťami vykonávanými v okolí miesta vykonávania zmeny navrhovanej činnosti a významu očakávaných vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľov, pričom vzalo do úvahy súčasný stav životného prostredia v dotknutom území. Ide o zmenu navrhovanej činnosti, ktorá spočíva vo výstavbe 273 parkovacích stojísk v areáli a pred areálom navrhovateľa. Existujúce parkovacie plochy pred areálom zmenia účel, budú slúžiť ako odstavné plochy pre kamióny a cisterny. Taktiež budú zrušené existujúce parkovacie stojiská nachádzajúce sa v areáli. Výstavba parkovacích stojísk bude realizovaná v 3 etapách.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti MŽP SR vyhodnotilo predpokladané vplyvy súvisiace s realizáciou zmeny navrhovanej činnosti, s ohľadom na ich význam, vlastnosti a očakávaný rozsah (pravdepodobnosť, predpokladaný rozsah, predpokladaný účinok, trvanie, frekvenciu a reverzibilitu, vrátane možnej kumulácie s okolitými činnosťami), ako environmentálne prijateľné.

Je zrejmé, že rovnaké „vyhodnotenie“ vplyvov na životné prostredie sa minimálne od roku 2020 používa ako šablónovité univerzálne a všeobecné vyhodnotenie akéhokoľvek zámeru navrhovanej činnosti a to bez ohľadu na lokalitu a charakter navrhovanej činnosti resp. jej zmeny a bez ohľadu na platné právne predpisy.

Pre porovnanie sme identifikovali aj ojedinelý prípad síce stručného ale vecne aj právne správneho odôvodnenia rozhodnutia zo zisťovacieho konania a to rozhodnutie Okresného úradu Poprad č. OU-PP-OSZP-2024/017677-012/BL pre zámer „Obchodné centrum ZAZA PARK POPRAD – Nákupné centrum a Obchodný dom Retail B“, ktorého závery sú:

Pri rozhodovaní o tom, či sa navrhovaná činnosť bude posudzovať podľa zákona, OU Poprad primerane použil kritériá pre zisťovacie konanie uvedené v prílohe č. 10 zákona, kde prihliadal najmä:

- na povahu a rozsah navrhovanej činnosti,
- na miesto vykonávania navrhovanej činnosti,
- na význam očakávaných vplyvov na životné prostredie,
- na stanoviská podľa § 23 ods. 4 zákona

...

V ďalšom texte s poukazom na príslušné definície podľa §3 zákona o EIA vysvetľuje, že uvedené kritériá posúdil najmä podľa stanovísk špecializovaných orgánov štátnej starostlivosti o životné prostredie, ktoré mali postavenie dotknutého orgánu; tieto orgány identifikovali možné vplyvy pričom ich vyhodnotili ako málo významné pričom aj tieto málo významné negatívne vplyvy majú byť dostatočne kompenzované uloženými opatreniami. Povaha zámeru spolu s jej umiestnením majú charakter síce umelého ale mestotvorného urbanistického prvku, čo je podľa územného plánu želaný a udržateľný vplyv na mestskú

krajinu. Do úvahy nepriamo zobral ak to, že zámer nevzbudil záujem verejnosti. Ide o prípad zrozumiteľného vecného a právneho vyhodnotenia prečo úrad v danom prípade nepovažoval za potrebné ďalšie posudzovanie, ktoré kritériá pri tomto rozhodovaní uplatnil, ako ich uplatnil a prečo uložil také opatrenia aké uložil. Je totižto konkrétne a zrozumiteľné je práve preto, že naväzuje skutkové zistenia zo zámeru na vlastnú správnu úvahu (kauzálny nexus).

Podobne dobrým príkladom môže byť rozhodnutie Okresného úradu Kežmarok č. OU-KK-OSZP-2024/008175-016 pre zámer „Rekonštrukcia ČOV Krížová Ves“, ktoré ani nepotrebuje komentár a vysvetlenie:

Okresný úrad Kežmarok, odbor starostlivosti o životné prostredie na základe preskúmania a zhodnotenia predloženého oznámenia navrhovanej činnosti, doručených stanovísk rezortného orgánu, dotknutých orgánov a dotknutej verejnosti, z hľadiska zhodnotenia celkovej úrovne ochrany životného prostredia primerane použil kritériá pre zisťovacie konanie uvedené v prílohe č. 10 zákona EIA a dospel k záveru, že oznámenie je spracované dostatočne a realizáciou navrhovanej činnosti nedôjde k ovplyvneniu chránených území a prvkov ÚSES. Nezistil sa významný negatívny vplyv navrhovanej činnosti na jednotlivé zložky životného prostredia, ani na chránené územia, zdravotný stav obyvateľstva. Realizácia navrhovanej činnosti a jej zmeny neovplyvní nad prípustnú mieru hlukové ani emisno-imisné pomery v riešenom území a nespôsobí zhoršenie životných podmienok obyvateľstva v porovnaní so súčasným stavom, preto rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Príslušný orgán posúdil navrhovanú činnosť uvedenú v oznámení o navrhovanej činnosti z hľadiska povahy a rozsahu navrhovanej činnosti, miesta vykonávania navrhovanej činnosti a významu očakávaných vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľov, pričom vzal do úvahy súčasný stav životného prostredia v dotknutom území a to že činnosť sa tu už vykonáva v existujúcom areáli existujúcej ČOV a príslušný orgán nezaznamenal žiadne negatívne vplyvy tejto činnosti ani sťažnosti a podnety obyvateľov obce.

Orgány štátnej správy a samosprávy vo vyjadreniach a stanoviskách, ktoré boli doručené na príslušný orgán, súhlasili s navrhovanou činnosťou a netrvali na pokračovaní posudzovania podľa zákona EIA. S ich požiadavkami sa príslušný orgán vysporiadal v tomto rozhodnutí.

Za obzvlášť kvalitné rozhodnutie ako aj zisťovacie konanie je možné považovať rozhodnutie Okresného úradu Svidník č. OU-SK-OSZP-2023/000907-042 pre zámer „Obytný súbor Soboš – Giraltovce“, ktoré veľmi zrozumiteľne uvádza nielen ako a prečo rozhodol ale aj obsírne vysvetľuje environmentálne vplyvy a súvislosti. Vzhľadom na skutočnosť, že povolenie tohto zámeru už prebehlo, môžeme konštatovať, že tu si toto rozhodnutie splnilo svoj účel a význam, nakoľko aj pri povoľovaní tohto zámeru verejnosť ale aj povoľovacie úrady dôsledne požadovali od investora environmentálnu zodpovednosť.

Poznámka 1: Okrem zlyhania úradu v predmetne veci, ide aj o zlyhanie MŽP SR v zmysle jeho riadiacej a metodologickej úlohy zabezpečovať agendu EIA podľa §54 ods.2 písm.a a písm.e zákona č.24/2006 Z.z. o EIA. Ide o faktický dôsledok politiky Richarda Sulíka „pomáhať“ investorom a amaterizmu Jána Budaja, ktorý nebol schopný systematicky a metodicky nastaviť proces zisťovacieho konania racionálnym a efektívnym spôsobom a snahy odstaviť a viktimizovať zainteresovanú verejnosť (osobitne ZDS), ktorá svojou činnosťou zabezpečuje nápravu takýchto zlyhaní. Snaha spraviť zo ZDS fackovacieho panáka (<https://argumentacia.umb.sk/argumentacne-chyby/fackovaci-panak.html>) sa prejavuje aj v úplnom rozklade agendy EIA, lebo eróziu materiálneho právneho štátu nemal kto zastaviť a zvrátiť. Preto sa „screening“ teda identifikácia vplyvov na životné prostredie iba predstiera a doteraz sa zjavne nezabezpečila náprava a to ani keď si novelou č.350/2024 Z.z. štát zobral späť hlavnú zodpovednosť za zabezpečenie ochrany a starostlivosti o životné prostredie v zisťovacom konaní. Súčasne sa ukazujú diletantstvo úradníkov ako ministerstva tak aj okresných úradov, ktorý sa nevedia zorientovať kde je sever a čo presne právne predpisy a ich vzájomné systematické pôsobenie znamenajú. Uvedené sa týka aj všetkých, ktorí si posledný rok mysleli, že sa politické dianie zameralo na vylúčenie verejnosti z procesov EIA; to nie je vôbec pravda – postavenie zainteresovanej verejnosti sa jednoznačne posilnilo a ZDS obájilo svoje miesto. Možno bola táto téma v politickej komunikácii koalície a opozície komunikačne využitá – ale apolitický aktér ako ZDS musí konštatovať, že Tomáš Taraba napravil to, čo

Richard Sulík a Ján Budaj pokazili. Otázka je, či mu to teraz nepokazia vlastní ministerskí úradníci neschopnosťou agendu EIA riadiť a metodicky usmerňovať, teda či ministerskí úradníci zase nevnesú do aplikačnej praxe viacej chaosu ako ustálenia dobrej praxe správy vecí verejných a či bude minister ako odvolací orgán schopný a ochotný korigovať svojich zamestnancov aj svojou rozhodovacou činnosťou. ZDS bude v tomto konštruktívnom a odbornom partnerom za zainteresovanú verejnosť; síce bude dôsledne a maximálne presadzovať záujmy verejnosti a životného prostredia – zásadne však profesionálne, odborne a v súlade so zákonom a podľa možnosti konštruktívne aj s navrhovateľom. Cieľom je aby sa Slovensko rozvíjalo (aj hospodársky a stavebne), ZDS sa len uistí že je to v súlade so záujmami životného prostredia a že sa tým realizuje Zelená transformácia Európy (https://ec.europa.eu/reform-support/what-we-do/green-transition_sk) tak, aby kvalitné životné prostredie a environmentálne a sociálne zodpovedné hospodárstvo a stavebníctvo bolo základom obnovy Slovenska a Európy a zdrojom ich prosperity a konkurencieschopnosti na vnútornom Európskom trhu ako aj na globálnom trhu (<https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/competitiveness-compass/>).

Poznámka 2: ZDS dáva opakovane do pozornosti zákon o Zelených tvrdeniach (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52023PC0166>); aplikačná prax, ktorú zaviedol Richard Sulík a Ján Budaj a ktorá sa prejavila aj v tomto rozhodnutí sa dá označiť aj ako štátom sponzorovaný greenwashing. Zákomom o zelených tvrdeniach, respektíve smernicou o ekologických tvrdeniach (GCD), sa v Európskej únii rieši problém greenwashingu a cieľom je lepšia ochrana spotrebiteľov. Smernica zavádza pravidlá, ktoré vyžadujú, aby tvrdenia o environmentálnych vlastnostiach produktov boli podložené dôkazmi, jasné a zrozumiteľné. Cieľ smernice je informované rozhodnutia spotrebiteľov pri nákupe produktov a služieb, ochrana pred zavádzajúcimi tvrdeniami, podpora environmentálne šetrnejších výrobkov. Smernica zakazuje všeobecné tvrdenia o environmentálnych vlastnostiach bez dôkazov, tvrdenia založené na kompenzácii emisií, ako aj klamlivé tvrdenia o zelených alebo udržateľných produktoch. Tvrdenia musia byť podložené overiteľnými dôkazmi, jasné a presné, a nemôžu zavádzať spotrebiteľov. Za porušenie smernice môžu byť uvalené pokuty, konfiškácia produktov alebo príjmov z ich predaja, a vylúčenie z verejného obstarávania. Vecne nesprávna a neodborná EIA, o ktorú sa oprie navrhovateľ môže spôsobiť jeho právnu zodpovednosť voči spotrebiteľovi a môže byť právne vymáhaná; keďže hlavná zodpovednosť predložiť zámer v požadovanom rozsahu nielen formálne ale aj obsahom je na navrhovateľovi, tak ani pri preukázaní pochybení úradu sa právnej zodpovednosti úplne nezbaví.

Poznámka 3: Nekalou súťažou sa podľa §44 ods.2 písm.h Obchodného zákonníka rozumie poškodzovanie spotrebiteľa alebo životného prostredia nad rámec zákona; o nekalú súťaž ide aj vtedy, ak má podnikateľ rozhodnutie EIA, ktorá sa ukáže ako vecne nepresná alebo vecne nesprávna. Ide aj o zákonný základ uplatňovať zodpovednosť v zmysle zákona o zelených tvrdeniach nielen v zmysle spotrebiteľského práva ale aj práva verejného (verejnoprávne sankcie za porušovanie hospodárskej súťaže). Ďalším rozmerom činnosti ZDS je skutočnosť, že jeho činnosť a ním nastavený štandard participácie s verejnosťou sa stal dobrou obchodnou zvyklosťou podľa §246 Obchodného zákonníka; čím došlo k prieniku záujmov investorov a zainteresovanej verejnosti na starostlivosti o životné prostredie poctivou a odbornou prípravou projektov, ktorej dôležitou súčasťou sú aj procesy podľa zákona o EIA. Nesprávne aplikačné praktiky orgánov verejnej správy následne vstupujú do oprávnených záujmov nielen zainteresovanej verejnosti ale aj navrhovateľov na dobrej správe vecí verejných – aj zainteresovaná verejnosť ale aj navrhovatelia majú za spoločný záujem ochrany životného prostredia spočívajúci v: úplne, presne a včasne opísať vplyvy navrhovanej činnosti, v súčinnosti s verejnosťou nsataviť vysoký štandard ochrany a starostlivosti o životné prostredie a v dôsledku toho legitímne od orgánov verejnej moci očakávajú, že rozhodnutia zo zisťovacieho konania k tomuto ich spoločnému cieľu a úsiliu prispejú. To čo Richard Sulík označoval za „výpaľníctvo slávikov“ bolo už v tom čase a stále zostalo v skutočnosti dobrou obchodnou zvyklosťou; avšak takou, ku ktorej nikto nijako nenútil. Legitímne sa očakáva, že „nové obsadenie“ MŽP SR odstráni škody napáchané predchádzajúcimi miistrami (Solymosom, Budajom) a začne spolu so ZDS a navrhovateľmi budovať nový aplikačný štandard zisťovacích konaní, ktoré budú napĺňať všetky uvedené legitímne ciele a očakávania ako navrhovateľov, tak aj subjektov zainteresovanej verejnosti.

Poznámka 4: Z uvedeného je zrejmé, že existujú aj pozitívne príklady, ktoré sú najmä v Prešovskom kraji. Dávame to do súvisu s tým, že Prešovský kraj je súčasne jeden z najmalebnejších ale súčasne

hospodársky a sociálne najviac čeliacim výzvam. Vytváranie podmienok pre cestovný ruch je tak integrálne spojené so stratégiou regiónu zameraného na rozvoj turizmu a cestovného ruchu, t.j. priemyslu kde je ekonomický rozvoj priamo naviazaný na environmentálnu kvalitu životného prostredia. Avšak aj napríklad Okresný úrad Ilava spravidla má kvalitné konania aj rozhodnutia a to najmä pre priemyselné zámery. Tu to dávame zase do súvisu, že stredné Považie je niečo ako Porúrie pre Nemecko – ide o priemyselnú základňu Slovenska, kde je regionálna identita spojená práve s budovaním priemyslu ešte v predvojnovom období a teda ešte na demokratických princípoch občianskej diskusie a participácie (v kontraste so socialistickým budovaním priemyslu), kde sa spája síce intenzívne budovanie priemyslu ale stále s ohľadom a v symbióze s prírodnou krajinou a človekom. MŽP SR by teda mohlo využiť vnútorný potenciál štátnej správy aj ako negatívne príklady nevhodného nasledovania ale skúmaním prečo zlyhávajú a porovnávať to s dobrými príkladmi; súčasne samotní pracovníci príslušných orgánov môžu medzi sebou diskutovať ako pristupujú k pracovným výzvam a aké reakcie verejnosti ale aj navrhovateľov to spôsobuje.

- 5) Právnu materializáciou vecného nedostatku uvedeného v predchádzajúcom bode je porušenie normy druhej vety §29 ods.15 zákona o EIA „*Záväzné stanovisko zo zisťovacieho konania obsahuje hlavné dôvody, pre ktorý príslušný orgán určil, že sa navrhovaná činnosť alebo jej zmena nemá posudzovať podľa tohto zákona s odkazom na príslušné kritériá uvedené v prílohe č. 10 tohto zákona, ako aj vlastnosti projektu alebo plánovaného opatrenia, ktorými sa má zabrániť alebo predísť tomu, čo by inak mohli byť významné nepriaznivé vplyvy na životné prostredie, ak ich navrhovateľ navrhol.*“

„Hlavné dôvody ďalšieho neposudzovania“ sú skutkové zistenia negatívnych vplyvov na životné prostredie a „odkaz na kritériá zisťovacieho konania“ je právne vyhodnotenie týchto vplyvov.

Keďže skutkové zisťovanie sa len predstieralo plagiátorstvom, potom nutne absentujú aj „hlavné dôvody“ pre ktoré sa rozhodlo o ďalšom neposudzovaní; nutným príčinnou kauzálnym následkom je aj absencia konkrétnych kritérií (odkaz na ne), ktoré boli na tieto „hlavné dôvody“ uplatnené a ako. Ďalším nutným príčinnou-kauzálnym následkom je aj arbitrárnosť uložených opatrení.

V dôsledku nezistenia skutočných negatívnych vplyvov a v čom presne spočívajú a ako sa prejavujú úrad nebol schopný uviesť ani jeden hlavný dôvod prečo sa zámer nebude ďalej posudzovať; v dôsledku nezistenia skutočných negatívnych vplyvov a ich vecného vyhodnotenia nemohli byť ani uvedené konkrétne kritériá, ktoré sa mali použiť.

Podľa rozsudku NS SR č. 6Sžf/1/2009 „*Za nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť možno podľa názoru Najvyššieho súdu SR považovať také rozhodnutie správneho orgánu, z ktorého výroku nemožno zistiť, ako vlastne správny orgán vo veci rozhodol, prípadne výrok, ktorý je vnútorne rozporný. Pod tento pojem spadajú prípady, keď sa nedá rozoznať, čo je výrok, čo odôvodnenie, kto je účastníkom konania a kto bol rozhodnutím zaviazaný. Medzi ďalšie dôvody nezrozumiteľnosti rozhodnutia správneho orgánu patrí rozpornosť výroku s odôvodnením, absencia právnych záverov vyplývajúcich z rozhodujúcich skutkových okolností, ako aj ich nejednoznačnosť. ... Nedostatok dôvodov znamená jednak absolútny nedostatok odôvodnenia, ale i to, že v rozhodnutí absentujú skutočnosti, ktoré viedli správny orgán k rozhodnutiu. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok dôvodov je založená na nedostatku dôvodov skutkových zistení, o ktoré sa opierajú rozhodovacie dôvody. Za takéto vady možno považovať prípady, keď rozhodnutie je založené na skutočnostiach v konaní nezisťovaných, prípadne na dôkazoch získaných v rozpore so zákonom alebo prípady, keď nie je zrejmé, či nejaké dôkazy boli v konaní vykonané.*“

Keďže norma druhej vety §29 ods.15 zákona o EIA v sebe koncentrovane materializovala aj skutkovú preskúmateľnosť („hlavné dôvody ďalšieho neposudzovania“) aj právnu zrozumiteľnosť („odkaz na kritériá zisťovacieho konania a spôsob ich uplatnenia“), tak potom uvedené nedostatky spôsobujú nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia zo zisťovacieho konania pre nedostatok hlavných dôvodov ďalšieho neposudzovania a v príčinnou-kauzálnom dôsledku súčasne právnu nezrozumiteľnosť neuvedením odkazu na kritériá, ktoré mali byť uplatnené na zistené vplyvy na životné prostredie.

Iným slovom, napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné a nezrozumiteľné pre nedostatok skutkových zistení a absenciu odkazu na konkrétne kritériá zisťovacieho konania.

Vyjadrenie ZDS zjavne nabádalo úrad posudzovania EIA k tomu, aby uviedlo konkrétne kritéria zisťovacieho konania, ktoré sa v danom prípade majú uplatniť; napriek tomu napadnuté rozhodnutie ani vo vyhodnotení pripomienok ZDS ani vo vlastnom vyhodnotení zámeru neuvádza ani jedno konkrétne kritérium zisťovacieho konania, ktoré sa v danom prípade úradom uplatnilo. Rozhodnutie je teda nezrozumiteľné pre nedostatok právneho vyhodnotenia spočívajúci práve v uvedení konkrétnych uplatňovaných kritérií zisťovacieho konania, čo je podľa druhej vety §29 ods.15 zákona o EIA obligatórna náležitosť rozhodnutia zo zisťovacieho konania.

Poznámka: Ide o dôsledok zlyhania MŽP SR systematicko-metodicky nastaviť odborné zisťovanie (screening) vplyvov na životné prostredie v rámci zisťovacieho konania. Skutočné (materiálne) zisťovanie vplyvov na životné prostredie sa nahradilo procesným predstieraním činnosti – vykonávali sa bezobsažné procesné úkony podľa správneho poriadku, ktorými sa zakrýval amaterizmus úradov, čo zneužívali odborní spracovatelia zámerov, že sa ani v zámeroch nesnažili riadne zistiť reálne vplyvy na životné prostredie, čím sa kruh uzatvára. Nekvalitný zámer je plagiátorsky použitý ako predstieranie skutkových zistení vplyvov na životné prostredie, ktoré však nie sú reálne vyhodnotené ani vecne ani právne lebo úradníci nevedia ako. Odstránenie procesného práva a jeho nahradenie dvomi procesnými úkonmi smerujúcimi k zisteniu hlavných dôvodov (ne)posudzovania ústnym prejednaním (§29 ods.6 zákona o EIA) a prípadne doplňujúcim dokazovaním (§29 ods.8 zákona o EIA) neumožňuje úradu posudzovania skrývať sa za komplikované procesy a efektívne zabezpečuje relatívne jednoduchú kontrolu zákonnosti zameranú na materiálny prieskum zákonnosti. Procesné právo nemôže zneužívať už ani úradník.

- 6) V nadväznosti na predchádzajúci bod je potrebné zákonným spôsobom interpretovať to, čo to nepriaznivý vplyv na životné prostredie vlastne je a následne tomu prispôbiť skutkové zisťovanie.

Podľa §1 zákona č.17/1992 Zb. o životnom prostredí „*Zákon vymedzuje základné pojmy a ustanovuje základné zásady ochrany životného prostredia a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane a zlepšovaní stavu životného prostredia a pri využívaní prírodných zdrojov; vychádza pritom z princípu trvalo udržateľného rozvoja.*“

Podľa §2 zákona č.24/2006 Z.z. o EIA „*Účelom zákona je najmä a) včasne a účinne zabezpečiť vysokú úroveň ochrany životného prostredia a prispieť k integrácii environmentálnych aspektov do prípravy a schvaľovania strategických dokumentov so zreteľom na podporu trvalo udržateľného rozvoja³⁾, b) zistiť, opísať a vyhodnotiť priame a nepriame vplyvy navrhovaného strategického dokumentu a navrhovanej činnosti na životné prostredie, c) objasniť a porovnať výhody a nevýhody návrhu strategického dokumentu a navrhovanej činnosti a to aj v porovnaní s nulovým variantom, d) určiť opatrenia, ktoré zabránia znečisťovaniu životného prostredia, zmiernia znečisťovanie životného prostredia alebo zabránia poškodzovaniu životného prostredia⁴⁾, e) získať odborný podklad na schválenie strategického dokumentu a na vydanie rozhodnutia o povolení činnosti podľa osobitných predpisov²⁾.*“; legislatívne odkazy „3)“ a „4)“ odkazujú na terminológiu zákona o životnom prostredí a legislatívny odkaz „2)“ na osobitné procesné právne predpisy, podľa ktorých sa v ďalšom procesnom postupe navrhovaná činnosť resp. jej zmena povoľuje.

Interpretovať normy zákona o EIA nie je možné bez toho, aby sa používala terminológia zákona o životnom prostredí a bez toho, aby sa používali základné zásady ochrany životného prostredia. Účel a cieľ zákona o EIA je podľa §2 písm.a zákona o EIA zabezpečiť vysokú úroveň životného prostredia a to nejde bez toho, aby sa uplatňovali základné zásady ochrany životného prostredia podľa zákona o životnom prostredí. Iným slovom procesy podľa zákona o EIA sú integrované previazané so zásadami ochrany životného prostredia

Relevantnými normami pre zisťovacie konanie sú najmä nasledovné normy zákona č.17/1992 Zb. o životnom prostredí, ktorými sa realizuje ústavný článok 44 Ústavy SR (právo na priaznivé životné prostredie):

- §6: „*Trvalo udržateľný rozvoj spoločnosti je taký rozvoj, ktorý súčasným i budúcim generáciám zachováva možnosť uspokojovať ich základné životné potreby a pritom neznižuje rozmanitosť prírody a zachováva prirodzené funkcie ekosystémov.*“

- §8 ods. (1): „Znečisťovanie životného prostredia je vnášanie takých fyzikálnych, chemických alebo biologických činiteľov do životného prostredia v dôsledku ľudskej činnosti, ktoré sú svojou podstatou alebo množstvom cudzorodé pre dané prostredie.“
- §8 ods. (2): „Poškodzovanie životného prostredia je zhoršovanie jeho stavu znečisťovaním alebo inou ľudskou činnosťou nad mieru ustanovenú osobitnými predpismi.“
- §10: „Ekologická ujma je strata alebo oslabenie prirodzených funkcií ekosystémov vznikajúca poškodením ich zložiek alebo narušením vnútorných väzieb a procesov v dôsledku ľudskej činnosti.“
- §11: „Územie nesmie byť zaťažované ľudskou činnosťou nad mieru únosného zaťaženia.“
- §12: „(1) Prípustnú mieru znečisťovania životného prostredia určujú medzné hodnoty ustanovené osobitnými predpismi; tieto hodnoty sa určia v súlade s dosiahnutým stavom poznania tak, aby sa neohrozovalo zdravie ľudí a aby sa neohrozovali ďalšie živé organizmy a ostatné zložky životného prostredia. (2) Medzné hodnoty sa musia určiť s prihliadnutím na možné kumulatívne pôsobenie alebo spolupôsobenie znečisťujúcich látok a činností.“
- §13: „Ak možno so zreteľom na všetky okolnosti predpokladať, že hrozí nebezpečenstvo nenávratného alebo závažného poškodenia životného prostredia, nesmie byť pochybnosť o tom, že k takému poškodeniu skutočne dôjde, dôvodom pre odklad opatrení, ktoré majú poškodeniu zabrániť.“
- §15: „Každý sa môže určeným spôsobom domáhať na príslušnom orgáne svojich práv vyplývajúcich z tohto zákona a ďalších predpisov upravujúcich veci životného prostredia.“
- §16: „Výchova, osвета a vzdelávanie sa uskutočňujú tak, aby viedli k mysleniu a konaniu, ktoré je v súlade s princípom trvalo udržateľného rozvoja, k vedomiu zodpovednosti za udržanie kvality životného prostredia a jeho jednotlivých zložiek a k úcte k životu vo všetkých jeho formách.“

Vplyvom na životné prostredie je teda znečistenie, poškodenie a ujma životnému prostrediu, negatívnym vplyvom je „len“ poškodenie a ujma životného prostredia.

Pojem znečistenie sa v právnom význame odchyľuje od jeho hovorového významu. Znečistenie životného prostredia v hovorovom zmysle slova splýva s poškodzovaním životného prostredia; v právnom slova zmysle je to vnášanie akýchkoľvek neprirodzených prvkov ľudskej činnosti do životného prostredia; teda vytvorenie mestského parku, arboreta či dokonca hospodárskeho lesa je znečisťovaním životného prostredia v právnom slova zmysle. Je však zjavné, že v týchto prípadoch nejde o poškodzovanie životného prostredia. Tento príklad však ilustruje, že pri rozhodovaní v zisťovacom konaní si nevystačíme s gramatickým výkladom zákona o EIA a už vôbec nie s gramatickým výkladom s použitím hovorových významov slov.

Z hľadiska riešenia otázky, či projekt posudzovaná v zisťovacom konaní môže alebo nemôže mať negatívny vplyv, je určujúci teleologický výklad zákona a to prostredníctvom §2 písm.d zákona o EIA. Z neho vyplýva, že každý projekt posudzovaná v procese zisťovacieho konania môže ohroziť životné prostredie a súčasne len od rozsahu zmierňujúcich opatrení závisí, či sa tak aj stane.

Skutkové materiálo-obsahové zisťovanie vplyvov na životné prostredie bolo ako právna povinnosť prisúdená navrhovateľovi ustanovením §17 ods.2 zákona o životnom prostredí pričom formálne požiadavky na štruktúru vyplývajú z §29 ods.1 zákona o EIA. Bolo úlohou úradu v rámci skutkového zisťovania ustáliť, či je zámer čo do identifikácie vplyvov na životné prostredie a environmentálnych opatrení dostatočný; dostatočnosť sa mala vyhodnotiť práve kritériami zisťovacieho konania.

Pre vyhodnotenie dostatočnosti zámeru je potrebné vychádzať z ústavnej normy čl.45 Ústavy SR ustanovujúcej právo na informácie o životnom prostredí „každý má právo na včasné a úplné informácie o stave životného prostredia a o príčinách a následkoch tohto stavu“.

Pre dostatočnosť informácie o životnom prostredí musia byť kumulatívne splnené dve vlastnosti informácie o životnom prostredí a to úplnosť a včasnosť, ktoré sú vlastne v zisťovacom konaní previazané. Neúplnosť informácie súčasne spôsobuje aj oneskorenosť úplnej informácie o životnom prostredí, čo súvisí s účelom zisťovacieho konania podľa §2 písm.e zákona o EIA „získať odborný podklad na schválenie strategického dokumentu a na vydanie rozhodnutia o povolení činnosti podľa osobitných predpisov“.

Za dostatočný je možné považovať len taký zámer, ktorý v zmysle zákonných požiadavok dostatočne ustáli odborné zistenie vplyvov na životné prostredie tak, že v budúcom povoľovacom konaní sa už touto otázkou identifikácie vplyvov na životné prostredie povoľujúci úrad nebude zaoberať; zaoberať sa bude už len podrobným skúmaním ďalších zákonných požiadavok podľa osobitných právnych predpisov. Iným slovom, zámer musí identifikovať všetky negatívne vplyvy na životné prostredie tak, aby mohli byť podrobne skúmané v nasledujúcich povoľujúcich konaniach pričom má ustáliť dostatočný odborný podklad, ktorý takéto podrobné skúmanie v budúcom povoľovaní umožní pričom v tomto budúcom povoľovaní sa skutkové zistenia budú už len overovať alebo spodrobňovať.

Predložený zámer na viacerých miestach predpokladá skutkové zisťovanie negatívnych vplyvov až v budúcom povoľovacom konaní, čo znamená nedostatočnosť zámeru a teda nesprávnosť výroku o ďalšom neposudzovaní. Na základe zámeru sa nedalo ustáliť, že zámer tak ako bol predložený nebude nad zákonom určenú mieru zaťažovať životné prostredie a tak úrad mal nedostatočnosť zámeru odstrániť zisťovaním vplyvov na životné prostredie postupom podľa §29 ods.8 zákona o EIA a ak by ani to dostatočne nevedlo k identifikácii hlavných negatívnych vplyvov na životné prostredie, tak sa malo rozhodnúť o ďalšom posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

Z definície zisťovacieho konania podľa §2 písm.d zákona o EIA v zmysle dôvodovej správy je zrejmé, že zisťovacie konanie je to, čo Smernica o EIA označuje ako screening; ide fakticky o environmentálny audit kvality navrhovanej činnosti na základe zámeru predloženého navrhovateľom. Úrad posudzovania EIA teda musí v prvom rade vyhodnotiť environmentálnu kvalitu predloženého zámeru lebo práve týmto vyhodnotením kvality zámeru sa v zisťovacom konaní vykonáva screening podľa Smernice o EIA.

Len dostatočne kvalitný zámer poskytujúci úplné a včasné informácie o vplyvoch navrhovanej činnosti alebo jej zmeny a dostatočne v zámere určené environmentálne opatrenia eliminujúce negatívne vplyvy navrhovanej činnosti môžu viesť k záveru o ďalšom neposudzovaní zámeru. Nedostatočnosť zámeru v ktoromkoľvek z uvedených ohľadov musí viesť k záveru o ďalšom posudzovaní zámeru, lebo nedostatočný zámer nemôže úspešne prejsť screeningom v zmysle Smernice o EIA.

Podľa dôvodovej správy k zákonu č.350/2024 Z.z. bolo účelom rekodifikácie zvýšiť aj odborné nároky na obsah zámerov.

- 7) Kvalita, šablónovitý a nevyjadrovanie sa ku konkrétnym aspektom navrhovanej činnosti zo strany dotknutých orgánov spochybňuje odôvodnenosť a reálnosť ich stanovísk. Stanoviská dotknutých orgánov sú šablónovité, všeobecné a často mätúce; naznačujú, že dotknutý orgán sa zámerom dostatočne nezaoberal, čo spôsobuje, takéto stanovisko je právne irelevantné a pri prerokovaní sa na ne neprihliada (posledná veta §29 ods.6 zákona o EIA).**

Dotknutý orgán by mal uviesť, či je zámer z hľadiska ním sledovaných záujmov dostatočný alebo má nedostatky, ktoré je potrebné odstrániť či vysvetliť. Zároveň by mal ustáliť okruh odborných otázok, ktoré majú byť zodpovedané v zisťovacom konaní tak, aby z hľadiska ním sledovaných záujmov tvorilo rozhodnutie zo zisťovacieho konania dostatočný odborný podklad (§2 písm.e zákona o EIA).

Uvedený prístup naznačuje, že dotknuté orgány majú zaužívané procesne zneužívať svoje postavenie dotknutých orgánov, ktorých požiadavky budú zohľadnené v povoľovacích konaniach. To však oslabuje predvídateľnosť rozhodnutia ako aj skutočnú budúcu podobu zámeru, keďže tá sa fakticky v povoľovacom konaní môže prispôbovať dnes neznámym ale v budúcnosti uplatneným pripomienkam dotknutých orgánov.

Tento nedostatok čiastočne ZDS kompenzuje tým, že kladie vlastné otázky a navrhuje vlastné návrhy odborného zisťovania aspoň tých najzákladnejších odborných tém, ktorých zodpovedanie je nevyhnutné aspoň pre základný screening vplyvov na životné prostredie.

Úrad nevyhodnotil nedostatočnú kvalitu a nedostatočný obsah stanovísk dotknutých orgánov, hoci zo zákona je hlavná zodpovednosť za environmentálnu kvalitu v budúcnosti povoľovaného a dnes screenovaného zámeru práve na nich a zo zákona.

Súčasne úrad nesprávne vyhodnotil obsah stanoviska ZDS ako „všeobecného so zámerom len nepriamo súvisiaceho“ práve pre nepochopenie prítomnosti otvorených otázok či účelu niektorých častí.

Podľa čl.6 ods.7 Aarhuského dohovoru „*Spôsoby účasti verejnosti umožnia verejnosti predložiť písomné alebo v prípade potreby na verejnom prerokovaní alebo preskúmaní so žiadateľom akékoľvek pripomienky, informácie, analýzy alebo názory, ktoré považuje za dôležité vo vzťahu k navrhovanej činnosti.*“

ZDS považovalo poukázať na niektoré aspekty nedostatočnej odbornej pozornosti dotknutými orgánmi tým, že sa snažilo zistiť niektoré špecifické otázky aspoň niektorých základných vplyvov navrhovaného zámeru, aby tak „navigovalo“ úrad, na ktoré environmentálne aspekty sa je nutné pri skutkovom zisťovaní a vyhodnocovaní zámeru sústrediť tak, aby výsledné rozhodnutie bolo vecne správne a zákonné aspoň v tom základnom rozsahu.

Úrad nesprávnym vyhodnotením stanoviska „*ako všeobecného a so zámerom len nepriamo (alebo vôbec ne-) súvisiaceho*“ sám sebe zmaril možnosť, aby ho ZDS ako odborná zainteresovaná verejnosť nepriamo navigoval pri screeningu zámeru a teda neuznaním ZDS ako odbornej zainteresovanej verejnosti ako iniciátora odbornej diskusie si samo spôsobilo, že sa nevyhlo vecným a procesným chybám, ktorým sa úrad mohol vyhnúť, ak by ZDS ako odborný a relevantný subjekt požiadalo o analýzu environmentálnej kvality zámeru podľa §29 ods.8 zákona o EIA. Tento postup je v dispozícii úradu posudzovania EIA a tak nejde o procesný nedostatok; ale jeho nevyužitie spôsobuje, že len úrad sám je zodpovedný za následok, ktorým je podanie odvolania a ktorému sa dalo vyhnúť, keby ZDS využilo ako „odborného hodnotiteľa“ a požiadalo ho k vyjadreniu k zabezpečeným podkladom.

Absencia takéhoto základného hodnotenia environmentálnej kvality zámeru a názoru na úplnosť dokazovania zo strany nezávislého odborného subjektu environmentálnej kvality (či už ZDS alebo napr. nezávislého znalca, či oslovenie odborne spôsobilej osoby podľa §62 zákona o EIA) je potenciálnym vecným nedostatkom.

Podľa precedenčného rozhodnutia Najvyššieho súdu sp.zn. 5Sžo/21/2012 „*Najvyšší súd si záverom dovoľuje dať opakovane do pozornosti, že zo žiadneho zákona Slovenskej republiky, ani z Aarhuského dohovoru nevyplýva právny nárok občianskych združení a zainteresovanej verejnosti, aby ich pripomienkam, ktoré podávajú procese posudzovania vplyvov na životné prostredie, bolo vyhovené. Účelom prístupu k informáciám a účasti verejnosti na rozhodovacom procese, ako aj prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia zaručených týmto dohovorom je, aby sa verejnosť mohla nielen vyjadriť, ale najmä prostredníctvom odborníkov z oblasti životného prostredia predložiť kvalifikované pripomienky tak, aby sa hodnotiaci proces viedol bola odbornej vecnej roviny vzhľadom k cieľu (k tomu pozri bližšie rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 5Sžz/1/2010 z 28. apríli 2011 a sp. zn. 8Sžz/1/2010 z 27. januára 2011)*“.

ZDS síce nemá nárok na to, aby bolo jeho návrhom vyhovené ako nemá ani nárok, aby si ho úrad prizýval ako odborníka; ZDS ako subjekt zainteresovanej verejnosti ale má nárok na to, aby jeho pripomienky boli základom odbornej diskusie a to o to viac, ak túto úlohu zanedbávajú dotknuté orgány. Nedostatkom je teda to, že zápisnica o prerokovaní zámeru s dotknutou obcou a navrhovateľom neobsahuje prerokovanie všetkých bodov všetkých doručených stanovísk – nezákonnosťou je samotný nedostatočný rozsah ústneho prerokovania.

Poznámka: Ako návrh de lege ferenda do budúcnosti je možné naviazať udržiavanie si odbornej spôsobilosti podľa §62 zákona o EIA tým, že na požiadanie spracuje takýto základný hodnotiaci posudok zámeru na požiadanie príslušného úradu posudzovania EIA pre zámery v zisťovacom konaní, v ktorom spracovatelia nemusia mať odbornú spôsobilosť na takej vysokej úrovni ako v posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

Ohrozený verejný záujem v oblasti životného prostredia

- 8) Podľa §3 zákona č.543/2006 Z.z. o ochrane prírody a krajiny „(1) Každý je povinný chrániť prírodu a krajinu pred ohrozovaním, poškodzovaním a ničením a starať sa podľa svojich možností o jej zložky a prvky na účel ich zachovania a ochrany, zlepšovania stavu životného prostredia a vytvárania a udržiavania územného systému ekologickej stability. (2) Významný krajinný prvok možno užívať len takým spôsobom, aby nebol narušený jeho stav a nedošlo k ohrozeniu alebo k oslabeniu jeho ekologickostabilizačnej funkcie. (3) Vytváranie a udržiavanie územného systému ekologickej stability je verejným záujmom. Podnikatelia¹⁴) a právnické osoby, ktorí zamýšľajú vykonávať činnosť, ktorou môžu ohroziť alebo narušiť územný systém ekologickej stability, sú povinní zároveň navrhnúť opatrenia, ktoré prispievajú k jeho vytváraniu a udržiavaniu. (4) Podnikatelia a právnické osoby, ktorí svojou činnosťou zasahujú do ekosystémov, ich zložiek alebo prvkov, sú povinní na vlastné náklady vykonávať opatrenia smerujúce k predchádzaniu a obmedzovaniu ich poškodzovania a ničenia. (5) Podnikatelia a právnické osoby sú povinní opatrenia podľa odsekov 3 a 4 zahrnúť už do návrhov projektov, programov, plánov a ostatnej dokumentácie vypracúvanej podľa osobitných predpisov.“

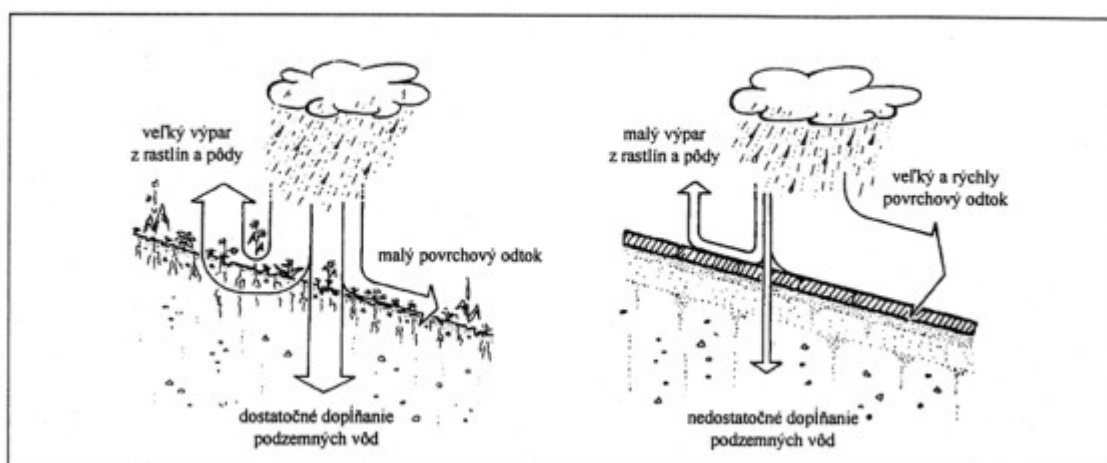
Podľa §2 ods.4 zákona č.135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách „navrhovanie pozemných komunikácií sa vykonáva podľa platných slovenských technických noriem, technických predpisov, objektívne zistených výsledkov výskumu a vývoja pre cestnú infraštruktúru alebo obdobných technických špecifikácií“

Podľa Technických predpisov SSC k odvodňovaniu cestných komunikácií (parkoviská sú pozemné komunikácie) TP017 (https://www.ssc.sk/files/documents/technicke-predpisy/tp/tp_017.pdf), sa podľa miestnych hydrogeologických a mikroklimatických pomerov má navrhovať aj odvodnenie komunikácií:

V súčasnosti je celosvetovo platný všeobecný trend ochrany životného prostredia a tomu sa prispôbuje legislatíva v EÚ a následne aj u nás. Cieľom je zachovanie a prípadné zlepšenie stavu prostredia. Výstavba líniových stavieb predstavuje v tomto prípade výrazný zásah do životného prostredia, a to nielen v negatívnom, ale aj v pozitívnom smere. Maximálnym využitím pozitívnych efektov sa môžu výrazne zmierniť a niekedy úplne eliminovať negatívne efekty spojené s výstavbou a prevádzkou cestných komunikácií.

Líniové stavby z hľadiska zásahu do režimu vodného prostredia môžu často spôsobiť výraznú zmenu v prostredí. Citlivým prístupom k návrhu stavby a uskutočnením príslušných opatrení sa môžu prakticky úplne eliminovať vyvolané negatívne efekty. Cestná komunikácia predstavuje antropogénnu prekážku povrchovému odtoku dažďových vôd z okolitého prostredia a samozrejme svojím nepriepustným povrchom zvyšuje pôvodný povrchový odtok z prostredia (pozri obr.1).

Obrázok 1 – Schéma povrchového odtoku v prirodzenom a antropogénnom prostredí



Týmto sa ochudobňujú pôdne vrstvy o často nezanedbateľný objem vody, až postupne nastáva trvalá zmena hladiny podzemnej vody. Tento fakt je potrebné brať do úvahy pri riešení odvodnenia komunikácií a konfrontovať ho so Zákonom o vodách, ktorý nám opätovne ukladá navrhovať opatrenia na zamedzenie nepriaznivého účinku povodní a sucha.

Následne aj kapitola 3 obsahuje rôzne spôsoby odvodnenia komunikácií: 1) kanalizáciou 2) cestnými rigolmi pri cestách a 3) drenážou do podlažia.

ZDS navrhovalo, aby parkovacie plochy boli zrealizované ako vegetačné parkoviská, čo je požiadavka odôvodnená ako osobitným zákonom na projekciu parkovísk (cestným zákonom) tak aj odborným materiálom a štátnou stratégiou na zmierňovanie vplyvov klimateckej krízy (aktualizovanou adaptačnou stratégiou SR):





Podľa precedenčného rozhodnutia Najvyššieho súdu sp.zn. 5Sžo/21/2012 „Najvyšší súd si záverom dovoľuje dať opakovane do pozornosti, že zo žiadneho zákona Slovenskej republiky, ani z Aarhuského dohovoru nevyplýva právny nárok občianskych združení a zainteresovanej verejnosti, aby ich pripomienkam, ktoré podávajú procese posudzovania vplyvov na životné prostredie, bolo vyhovené. Účelom prístupu k informáciám a účasti verejnosti na rozhodovacom procese, ako aj prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia zaručených týmto dohovorom je, aby sa verejnosť mohla nielen vyjadriť, ale najmä prostredníctvom odborníkov z oblasti životného prostredia predložiť

kvalifikované pripomienky tak, aby sa hodnotiaci proces viedol bola odbornej vecnej roviny vzhľadom k cieľu (k tomu pozri bližšie rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 5Sžz/1/2010 z 28. apríli 2011 a sp. zn. 8Sžz/1/2010 z 27. januára 2011)“.

Iným slovom, o návrhu environmentálneho opatrenia zo strany verejnosti sa nerozhoduje svojvoľne (jej arbitrárnym akceptovaním či arbitrárnym zamietnutím) ale výlučne na základe odbornej diskusie.

Prejednanie návrhu tohto opatrenia malo byť predmetom ústneho pojednávania podľa §29 ods.6 zákona o EIA, kde by sa k tejto požiadavke vyjadrila dotknutá obec z hľadiska jej kompetencie podľa §4 ods.3 písm.h zákona o obecnom zriadení (z hľadiska starostlivosti o životné prostredie) ako aj z podľa §4 ods.3 písm.d zákona o obecnom zriadení (vyjadreniami a stanoviskami z hľadiska regulatívov územného plánu.

Podľa dôvodovej správy k zákonu č.350/2024 Z.z. bolo účelom rekodifikácie zvýšiť aj odborné nároky na obsah procesných úkonov v zisťovacom konaní; tým, že ustanovenia §29 zákona o EIA úradu posudzovania úplne oslobodzujú od komplikovanej procesnej aktivity a procesnú aktivitu redukovujú v podstate na zabezpečenie a prejednanie stanovísk s dotknutou obcou a navrhovateľom (§29 ods.6 zákona o EIA) a prípadné doplňujúce dokazovanie (§29 ods.8 zákona o EIA), tak sa majú zamerať na vecnú a odbornú stránku zisťovania vplyvov na životné prostredie.

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že úrad nedostatočne prejednal doručené stanoviská s dotknutou obcou a navrhovateľom: „Dňa 16. 04. 2025 sa na MŽP SR v súlade § 29 ods. 6 zákona o posudzovaní vplyvov uskutočnilo ústne pojednávanie s navrhovateľom. Na ústnom pojednávaní bol navrhovateľ oboznámení s doručenými stanoviskami podľa § 29 ods. 4 zákona o posudzovaní vplyvov a s doručeným nevyžiadaným stanoviskom podľa § 29 ods. 5 tohto zákona. Na ústnom pojednávaní boli podrobnejšie riešené pripomienky rezortného orgánu Ministerstva dopravy Slovenskej republiky, týkajúce sa možnosti stavebnej činnosti v ochrannom pásme dráhy a prípadného návrhu opatrení na elimináciu negatívnych účinkov z dopravy (t. j. z existujúcej pozemnej komunikácie a železničnej trati). Navrhovateľ uviedol, že územie kde sa má realizovať zmena navrhovanej činnosti sa nenachádza v ochrannom pásme dráhy. V minulosti sa v areáli nachádzala železničná vlečka, tá bola však z dôvodu dlhého nevyužívania zrušená.“

Iným slovom, nezabezpečil prejednanie stanoviska ZDS ani na ústnom pojednávaní podľa §29 ods.6 zákona o EIA a nezabezpečil v tomto smere ani dodatočné dokazovanie podľa §29 ods.8 zákona o EIA, čím spôsobil, že jeho vyhodnotenie pripomienok ZDS je arbitrárne, svojvoľné a ako také vecne nesprávne a nezákonné; zákonné a vecne správne vyhodnotenie by bolo založené na zákonných požiadavkách na projekciu parkovísk ako jednej kategórie pozemných komunikácií v kontexte ich prejednania s navrhovateľom a prípadne dodatočného dokazovania dožiadaním si stanoviska o miestnych hydrogeologických pomeroch o možnosti a vhodnosti plošného vsakovania a rozhodnutí o požiadavke ZDS na úpravu parkoviska ako vegetačného až na podklade odborného vyhodnotenia vhodnosti takéhoto opatrenia v konkrétnych podmienkach a odbornom prerokovaní tejto požiadavky s navrhovateľom teda vyjadrení či a prečo sú opatrenia zelených parkovísk odborne opodstatnené alebo neopodstatnené.

Procesné zjednodušenie zisťovacieho konania malo viesť k takémuto skutkovému zisťovaniu odborného podkladu aj vo vzťahu k uplatneným pripomienkam ZDS ako zainteresovanej verejnosti, ktorá svojim odôvodneným stanoviskom sleduje ochranu verejných záujmov v oblasti životného prostredia a svojim odôvodneným stanoviskom dostatočne ozrejmla, k čomu jej stanovisko smeruje a z akého dôvodu a aký verejný záujem v oblasti životného prostredia tým chráni.

V dôsledku toho, že tento verejný záujem v oblasti životného prostredia nebol zákonom predpokladaným spôsobom prejednaný ani s navrhovateľom a nebol k nemu zabezpečený ani iný odborný podklad – tak priamym následkom arbitrárnosti a svojvoľného vyhodnotenia pripomienok ZDS je ohrozenie verejného záujmu v oblasti životného prostredia práve tým, že mu nebola venovaná náležitá odborná pozornosť, ktorá je v zmysle príslušných osobitných zákonov (§3 zákona o ochrane prírody a krajiny, §2 ods.4 cestného zákona v spojení s TP017) základom technického riešenia parkovísk – čo je aj podstatou predmetného zámeru navrhovanej činnosti.

Podstata tohto odvolacieho bodu spočíva v absencii vyhodnotenia obnovy ekostabilizačných funkcií územia po realizácii zámeru z hľadiska odvodu dažďových vôd z povrchového odtoku ako z hľadiska vodného režimu tak aj z hľadiska vplyvov na mikroklimatické pomery a absencii určenia účinných zmierňujúcich opatrení, ktoré majú byť podľa §3 zákona o ochrane prírody a krajiny vo verejnom záujme súčasťou posudzovaných projektov a zámerov; to platí keď samotný zámer a jeho riešenie spočíva na vyriešení takýchto otázok.

9) Vecné vyhodnotenie pripomienok ZDS je nesprávne, zjavne neodborné a nie je v medziach cestného zákona:

Na požiadavku ZDS „identifikovať významné krajinné prvky, ktoré budú dotknuté realizáciou zmeny navrhovanej činnosti, a vysvetlenie akým spôsobom sa chránia a zachovávajú ich ako stabilizačné funkcie. Ďalej žiada identifikovať územné systémy ekologickej stability, ktoré budú dotknuté zmenou navrhovanej činnosti resp. či sa zachováva alebo zlepši ekologická stabilita v dotknutom území alebo aké opatrenia sú v tomto smere navrhované“ úrad odpovedal „Zmena navrhovanej činnosti nebude mať vplyv na územný systém ekologickej stability. Zmenou navrhovanej činnosti dôjde k zmene využívania krajiny štruktúry. Namiesto štrkovo - trávnatého porastu a časti ornej pôdy pribudne v súčasnej krajiny štruktúre spevnená plocha pre statickú dopravu. Vplyv zmeny navrhovanej činnosti na krajinu resp. krajinné prvky a scenériu je možné vyhodnotiť ako nie významný, keďže zmena navrhovanej činnosti bude zasadená do dotknutého územia, ktoré je poznačené antropogénnou činnosťou a slúži na priemyselné účely“

Nahradenie nezastavaného územia parkoviskom je zmenou miestneho územného systému ekologickej stability v zmysle zmeny vodnej bilancie a prirodzeného vodného režimu spojeného a súčasne zmenou charakteru prirodzenej krajiny na „vyasfaltovanú plochu“, ktorá predstavuje významný tepelný ostrov.

Zároveň ide o najvýznamnejší environmentálny aspekt, ktorý je určujúci aj k správne návrhu odvodu parkoviska, čo nie je len stavebno-technické inžinierske riešenie ale aj najvýznamnejší environmentálny vplyv danej navrhovanej činnosti v zmysle osobitného právneho predpisu – cestného zákona.

Argumentácia podzákoným právnym predpisom s obmedzenom miestnou pôsobnosťou (územný plán) a z neho vyplývajúcou argumentáciou o charaktere územia ako priemyselnej zóny je neodborné a právne nesprávne; svedčí o nedosatočnej odbornosti úradníka.

ZDS netvrdilo, že navrhovaná zmena ako taká je neprimeraným zásahom do krajiny; ZDS tvrdilo, že je potrebné vyhodnotiť všetky aspekty ekologickej stability územia, hoci primerane priemyselnému charakteru územia.

Alebo ešte inak – územný plán nie je jediným relevantným právnym predpisom, podľa ktorého sa má verejný záujem obnovy ekostability územia vyhodnocovať.

Úrad mal okrem územného plánu aplikovať aj cestný zákon (vzhľadom na charakter zámeru), ktorého obsah vo vzťahu k environmentálnym vplyvom rieši práve vodnú bilanciáciu a mikroklimatické pomery pričom obsahuje aj samostatné ustanovenie §14 o cestnej zeleni, ktoré je tiež nutné zohľadniť.

Predmetný zámer bude totiž povoloovaný práve podľa cestného zákona a podľa cestného zákona má byť navrhnutá aj cestná zeleň a spôsob nakladania s dažďovými vodami. Pritom identifikácia osobitného zákona podľa ktorého sa bude zámer povoľovať je osobitnou náležitosťou zámeru a účelom je ustáliť odborný podklad pre rozhodovanie budúceho povoľovacieho orgánu, ktorým bude miestne príslušný cestný správny orgán. V rámci svojho rozhodovania bude riešiť práve odvodnenie dažďových vôd a cestnú zeleň.

Tým, že úrad posudzovania EIA sa týmito environmentálnymi aspektmi zámeru, ktoré sú podstatou zámeru ako aj budúceho povoľovacieho konania nezaoberal vôbec - spôsobuje vecnú nedostatok napadnutého rozhodnutia a to nepreskúmateľnosť pre nedostatok vecného odborného vyhodnotenia uplatnenej pripomienky.

- 10) Úrad posudzovania EIA na inom mieste k vplyvom na vody uvádza „Predmetná pripomienka nie je relevantná k predmetu zmeny navrhovanej činnosti. Zmena navrhovanej činnosti nebude mať vplyv na vodné pomery v dotknutom území“.

Uvedené vyhodnotenie je zjavne nesprávne a neodborné; k zmene miestnych vodných pomerov dochádza a je to jeden z najvýznamnejších vplyvov navrhovanej činnosti. Mení sa spôsob nakladania dažďových vôd z povrchového odtoku z prirodzeného na človekom upravený, pričom v dôsledku §2 ods.4 cestného zákona v spojení s TP017 je nutné tento vplyv aj odborne vyhodnocovať a to hydrogeologickým posúdením a vhodným návrhom odvodnenia dažďových vôd z povrchového odtoku so zohľadnením miestnych klimatických pomerov.

Ide o subsidiárnu pôsobnosť vodného zákona k cestnému zákonu, kedy sa návrh odvodnenia dažďových vôd má subsidiárne spravovať ustanoveniami zákona č.364/2004 Z.z. o vodách.

V rozpore s podstatou navrhovanej činnosti a bez zohľadnenia cestného zákona a vodného zákona úrad posudzovania vplyvov uviedol neodborné a vecne nesprávne a nezákonné vyhodnotenie pripomienky ZDS.

Názna odbornosti je vo vyhodnotení požiadavky ZDS na aplikáciu opatrení z adaptačnej stratégie SR: „MŽP SR je toho názoru, že realizáciou zmeny navrhovanej činnosti nedôjde k závažnému ovplyvneniu klimatických pomerov v dotknutom území v porovnaní so súčasným stavom. V rámci vegetačných úprav bude na povrchových parkoviskách vysadená zeleň, čo možno považovať aj za tzv. adaptačné opatrenie.“

Vegetačnými úpravami výsadbou zelene sa reflektuje §14 cestného zákona; k nej smerovali aj opatrenia na výsadbu stromov tzv. štokholmským systémom a realizácia cestných rigolov s úpravou dažďových záhrad.

Avšak vytváranie a obnovou prirodzenej biodiverzity v zmysle revidovanej Adaptačnej stratégie SR vo vzťahu k riešeniu odvedenia dažďových vôd sa v nej uvádzajú konkrétne opatrenia (<https://www.enviroportal.sk/dokument/strategia-adaptacie-sr-na-zmenu-klimy>; str. 45):

Obmedziť vytváranie nepriepustných plôch v urbanizovanom priestore, ustúpiť od odkanalizovania zrážkových vôd zo stavieb, podporovať zachytávanie a infiltráciu zrážkovej vody do podlažia pomocou prvkov zelenej infraštruktúry (napr. vegetačná dlažba, výsadba vegetácie, vegetačné strechy a steny, dažďové záhrady) a prvkov technického charakteru, resp. ich využívanie na úžitkové účely (napr. pomocou budovania záchytných zariadení na zrážkové vody s možnosťou využívania na závlahy v dobe sucha alebo na úžitkovú vodu v budovách).

Tým sa znovu dostávame k tomu ako nedostatočne sú vyhodnotené vplyvy na životné prostredie vo vzťahu k miestnym klimatickým pomerom a zmene vodného režimu v dôsledku zmeny spôsobu odvodu dažďových vôd z povrchového odtoku. Nedostatočné je to ako z hľadiska zákona o ochrane prírody a krajiny a vodného zákona (predchádzajúce body odvolania) nedostatočné je to aj z hľadiska klimatických pomerov.

Ide pri tom o najdôležitejšiu environmentálnu otázku (a teda aj o najvýznamnejší environmentálny vplyv), ktorý sa pri navrhovaní parkoviska ako pozemnej komunikácie má zohľadňovať a technicky riešiť.

Iným slovom – z každého možného environmentálneho aspektu, ktorý sa podľa §2 ods.4 cestného zákona v spojení s TP017 a TP035 má riešiť je vyhodnotenie pripomienok ZDS nesprávne, neodborné a mimo zákonných rámcov predpokladaných osobitnými právnymi predpismi.

Ako negatívny vplyv boli určené práve aj klimatické zmeny prehrievaním územia „Vplyvy na klimatické pomery Výstavbou parkovísk sa lokálne nepatrne zvýši teplota vzduchu nepriamym vplyvom, ktorý bude predstavovať spevnené plochy parkovísk a nová prístupová komunikácia, ktoré sa budú zahrievať rýchlejšie ako zarastený terén. Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti nedôjde k závažnému ovplyvneniu klimatických pomerov v dotknutom území v porovnaní so súčasným stavom.“

Okrem toho, že sa konštatuje negatívny vplyv v dôsledku tepelného ostrova, ktorý vznikne v dôsledku parkoviska, zámer sa nedostatočne venuje zmierňujúcim opatreniam, ktoré by tento vplyv eliminovali alebo kompenzovali; v podmienkach rozhodnutia nie je ani jedno adaptačno-mitigačné opatrenie ktoré by tento vplyv eliminovalo alebo aspoň zmiernilo.

- 11)** ZDS v bode 6 uvádza špecifickú požiadavku, ktorá sa priamo dotýka zmeny navrhovanej činnosti a to „aby parkovacie plochy boli naprojektované a následne zrealizované ako retenčné (vodopriepustné) parkovacie plochy“.

Vyhodnotenie úradom posudzovania EIA je stručné: „Stavebné riešenie parkovacích stojísk bude riešené v ďalšom stupni projektovej dokumentácie, tak aby zodpovedala požiadavke platnej legislatívy.“

Ako sme uviedli v predchádzajúcich bodoch, spôsob odvodnenia parkoviska je najvýznamnejší environmentálny vplyv navrhovanej činnosti a súčasne najvýznamnejší technický aspekt navrhovanej činnosti.

Skutočnosť, že sa týmto vplyvom a aspektom navrhovanej činnosti úrad ani len nezaoberal s odkazom na projekciu a nasledujúce povoloňacie konania spôsobuje, že informácie o životnom prostredí uvedené v zámere nespĺňajú vlastnosť úplnosti a včasnosti ako predpokladá čl.45 Ústavy SR.

Skutočnosť, že ide o najvýznamnejší environmentálny vplyv navrhovanej činnosti, ktorý bol nedostatočne popísaný mal mať za následok záver o potrebe ďalšieho posudzovania s tým, že práve environmentálne aspekty uvádzané vyššie mali byť osobitnými podmienkami rozsahu hodnotenia; Alternatívou by bolo stiahnutie zámeru a jeho opätovné predloženie po doplnení.

Vplyvy na vody sa zameriavajú na znečistenie útvarov povrchovej alebo podpovrchovej vody ale vôbec sa nezaoberajú vodným režimom a odvodom dažďových vôd z povrchového odtoku: „Vplyvy na vodné pomery | Potenciálnym zdrojom znečistenia podzemných vôd môže byť havarijná situácia. Za účelom ochrany podzemných vôd počas prevádzky parkovísk je navrhnuté odkanalizovanie parkovísk. Zmena navrhovanej činnosti neovplyvní kvalitu vôd rieky Hron oproti súčasnému stavu. V štandardných prevádzkových podmienkach sa nepredpokladá kontaminácia podzemných ani povrchových vôd. Riziko havárie, ktorá by spôsobila znečistenie týchto vôd je málo pravdepodobné. Hodnotený územie zmeny navrhovanej činnosti nezasahuje do vyhlásených pásiem hygienickej ochrany.“

Záver o nepotrebnosti ďalšieho posudzovania zámeru je prinajmenšom predčasný ak nie priamo nesprávny (čo závisí od dodatočného dokazovania a návrhom skladby parkoviska ako vegetačného parkoviska spolu s dostatočnými prvkami cestnej zelene).

Podľa §29 ods.16 písm.b zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie „Proti záväznému stanovisku zo zisťovacieho konania, v ktorom príslušný orgán určil, že sa navrhovaná činnosť alebo jej zmena nebude posudzovať podľa tohto zákona, môže podať odvolanie ... dotknutá verejnosť podľa § 3 písm. t).“; Zrušenie domových samospráv je zainteresovanou verejnosťou podľa §3 písm.t zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a ZDS týmto podáva toto odvolanie a navrhuje, aby odvolací orgán v zmysle §29 ods.18 zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie napadnuté rozhodnutie zrušil a vrátil na nové konanie pre procesné a vecné nedostatky identifikované v texte; odvolanie má podľa §29 ods.17 zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie suspenzívny (odkladný) účinok, ktorý nie je pre neuplatňovanie správneho poriadku možné vylúčiť.

ZDS je občianskou odbornou inštitúciou, ktorá zasvätila svoju činnosť dôslednej ochrane životného prostredia a jeho neustálemu zlepšovaniu a formou presadzovania environmentálneho práva. Snaží sa o faktické zlepšovanie životného prostredia komunikáciou a osvetou medzi všetkými, kto do neho zasahuje a pri tom presadzuje európske stratégie obnovy prirodzenej biodiverzity v súlade s vnútroštátnou implantáciou strategickými plánmi (Národná stratégia ochrany biodiverzity, Národný program znižovania emisií Slovenskej republiky, Sociálno-klimatický plán) ale zasadzuje sa aj o právnu ochranu životného prostredia účasťou v povoloňavacích konaniach

(<https://opac.crzp.sk/?fn=detailBiblioForm&sid=FD287398550734C849BF16BBBA89>), kde je iniciátorom odbornej práce orgánov verejnej moci ale aj neštátnym kontrolórom vecnej a právnej správnosti rozhodnutí úradov t.j. aby úrady rozhodovali tak, že ďalší socio-ekonomický rozvoj je v symbióze s rozvojom a ochranou životného prostredia, čím sa snaží o Zelenú transformáciu Slovenska ako súčasti európskej zelenej transformácie (https://ec.europa.eu/reform-support/what-we-do/green-transition_sk) a tak svojou súkromno-právnou iniciatívou prispieť k napĺňaniu ústavnej hodnoty environmentálne a sociálne zodpovedného hospodárstva a prispieť tak ku konkurencii schopnosti Slovenska a Európskej únie vo Svete (<https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/competitiveness-compass/>).

- **Zásady Integrity konania ZDS:** <https://enviroportal.org/portfolio-items/zasady-integrity-konania-zds/>
- **Environmentálne princípy činnosti ZDS:** <https://enviroportal.org/portfolio-items/environmentalne-principy-cinnosti-zds/>

Informácia: Dávame do pozornosti blog predsedu ZDS <https://dennikn.sk/autor/marcelslavik/?ref=in>, v ktorom sa vyjadruje k aktuálnym spoločenským otázkam a činnosti ZDS.

S pozdravom,

--



Združenie domových samospráv | Marcel Slávik
Rovniankova 14 | P.O.BOX 218 | 851 02 Bratislava

+421 907 901 676

www.samospravydomov.org

www.enviroportal.org

www.climaterealityproject.com